

В СЕ СВІТ

К. 6176

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО
НАРОДНЫХ
МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ
ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовля-

ются из наивысших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Полный прейс-кутант высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ВСЯКОМУ ПРИСЛАВШЕМУ
ОДИН РУБЛЬ

ВЫСЫЛАЕТ 7 ПРЕДМЕТОВ
с фабричного склада кооператива
„ПРОБУЖДЕНИЕ“

Харьков, Кацарская 12—14.

1. Блок-книжку в глянцевом картоне.
2. Альбом для стихов из цветной бумаги.
3. Блок-нот художественного исполнения.
4. 2 записных книжки, из них с карманом.
5. 2 общих тетради по 40 листов.

Цены на все предметы ниже рыночных на 50%.

КАЧЕСТВО ХОРОШЕЕ.

Кроме означенного набора предметов за 1 рубль, высылаем более новые наборы своих изделий—№ 1 за 2 р., № 3 за 3 руб.

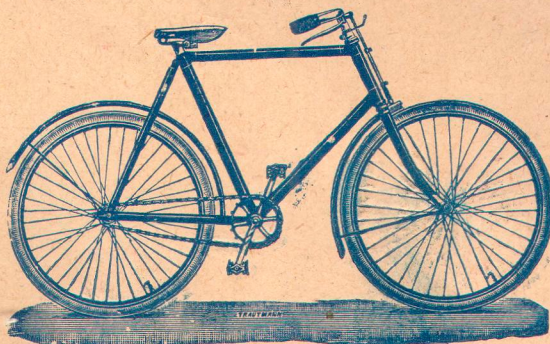
МЕЛЬНИЧНЫЕ ПОСТАВА К ТРАКТОРАМ.

ЖЕРНОВА, МАССА ДЛЯ ЗАЛИВКИ ЖЕРНОВОВ, КРЕМЕНЬ, КВАРЦ, НАЖДАК И КОРУНД, С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО, ИЗГОТОВЛЯЕТ ГОСУД. ЗАВОД, АРЕНД. МАЙЗЕЛЬ И ШЛАПАКОВ. ХАРЬКОВ, СТ.-МОСКОВСКАЯ, 42

Н. Д. БЕДУШ
МАСТЕРСКАЯ ПО РЕМОНТУ
ВЕЛОСИПЕДОВ

ул. Котлова, (б. Большая Панасовка) № 36-б (трамвай № 5 и 6).

ПРИНИМАЕТ ТАКЖЕ В РЕМОНТ
И ИЗГОТОВЛЯЕТ
ХИРУРГИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ
НИКЕЛЛИРОВКА.

РАБОТА ПРОИЗВОДИТСЯ С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО.

Допускается рассрочка

НОВ. ПАССАЖ № 9
Пр. Т. во

Русск. „ШПАЛЕРЫ“

О Б О И
КЛЕЕНКА
РАМЫ
КАРТИНЫ
ГРАВЮРЫ
БАГЕТ
ОКАНТОВКА

Допускается рассрочка

ПОРТРЕТЫ

увелич. с фот. карт. худож. отделанные
размер 18×24 сант.—6 р., 24×30—8 р., 30×40—12 р., 40×50—15 р., 50×60—20 р.
К кажд. портр. добавл. паспарту и от 3 до 6 шт. фот. карт. бесплатно. Исполн. добросовестное и аккуратно. Портретист Х. Литвин.
Харьков, Лопатинский пер. д. № 13.

№ 33

серпня
року

В С Е С В І Т

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

КОМСОМОЛІЯ

В
П
О
Х
О
Д
І

На мал.—вгорі—комсомольці перед походом. Слухають промову т. Каширина. Нижче—в поході

6-го серпня Харківська Комсомольська організація вирушила за місто на військові маневри. Маневри мали на меті перевірити військові знання комсомольців, готовність їх до оборони і одночасно на практиці ознайомити з сучасними методами війни.

Скомплектовані 5 комсомольських батальйонів було розбито на дві групи—червоних та синіх. Сині вирушили на село Хорошево і відтіля наступали на Харків—червоні росташувались у селі Бабаях і повинні були затримати їх виступ. Обидві колони вирушили в суботу ранком, а в неділю на зорі між Бабаями та Хорошевом почався бій.

Підчас бою комсомольці добре орієнтувались і пристосувались до місцевості. Пілоти авіо-розвідки в донесеннях штабу керівництва повідомляли про вміду маскировку комсомольських частин. Використовуючи всі можливості місцевості, вони майже не були помітні досвідченому окові авіатора.

ЦЕНТРАЛЬНА
= НАУКОВО-УЧБОВА =
БІБЛІОТЕКА.

Оповідання ПІСЛЯ БУРІ Юр. Шовкопляса

Тиша

ПЕРЕД тим, як засвітити лампу, старий Шольт вийшов з маяка, щоб уважно подивитись на небо з останніми відсвітами зорі, на порожнечу океана і жовтуватих пустельних бугрів берега. За п'ятнадцять літ свого життя тут, він звик кожного вечора спостерігати навколишні знаки—краще як барометр вони говорили йому завтрашню погоду. Сьогодні зорю уже було погашено сірою млою, що застелила все небо. Було надзвичайно тихо—навіть свіжістю не тягло, хоча й морщився, як завжди, океан хвилями,—і од цього було дихати важче. Прикмети були грізні і старий Шольт покачав головою.

Глибокі зморшки на лиці, суцільна сивизна навкруги їх. Але він бадьорою, майже молодю ходою спустився до берега. Там біля самої води молода дівчина уважно стежила за довгою нерухомою смугою диму на обрії. Далекозорі від старости очі Шольта розглядали чорну крапку судна, що розгортало цю темну смугу і відтіню суму на лиці дівчини.

— Да,—він хотів був затримати зітхання,—багато пароплавів проходить повз нас... Хіба ти не звикла до цього, Гедо? Навіщо ж ти дивишся їм услід, доки дим не ростане.

— Ні один же з них не заходить сюди.

— Ну так що ж. Більш як п'ятнадцять років ми живем отут і ти не бачила людей крім матросів з пароплава, що привозить нам харчі. Значить, не знаєш, що всі кораблі вештаються по океанах через жадність і жорстокість людську. Подивись, який спокій тут. А хіба треба нам щось іще крім спокою.

Багато дав би Шольт, щоб голос його звучав суворо і переконуюче. Але за останні два роки він повторював ці слова надто часто і зараз вони здавалися звичайними. Щоденна нудьга його дочки за людьми, їх словами і сміхом,—авона ніколи їх не знала,—надто велика, щоб заглушити її розмовами про принади ненависного спокою пустелі.

Гедо повернулася до батька, зустріла знайомий турботний погляд і зморшки розуму на чолі. Шольт забув, що час уже світити лампу:

— От що, Гедо... За два тижні прийде сюди провіянський пароплав. Грошей я нікуди не витрачав—для тебе їх вистачить. Коли хочеш—їдь, Там у мене залишилися друзі. Мабуть вони пам'ятають ще мене. В них ти знайдеш підмогу.

— А ти?

— Ну, куди вже там мені тягтись. У мене рахунки з життям закінчені, а зяву його починати тепер не під силу.

— Тату, не треба розмовляти про дурниці.—Лице її засвітилось посмішкою, відразу відбитою зморшками Шольта.—Знаєш ти, що тебе одного я не кину тут, навіщо ж отруювати себе розлукою. Ходім краще звідсіля: вечірня вохкість небезпечна для тебе. Та й темно вже: давно час світити маякові.

— Старий дурень я, Гедо. Набридаю тобі своїми старечими зайвими розмовами, а сам забув, що сьогодні маяк повинен відмінно яскраво горіти. Ось-ось налетить буря: багато кораблів ми спасемо од наших рифів.

Шольт хутко пішов до маяка. Заспокоєний він не помітив, як пильно поглядали на океан очі дочки, хоч смуга диму давно зникла за сивою завісою вечора.

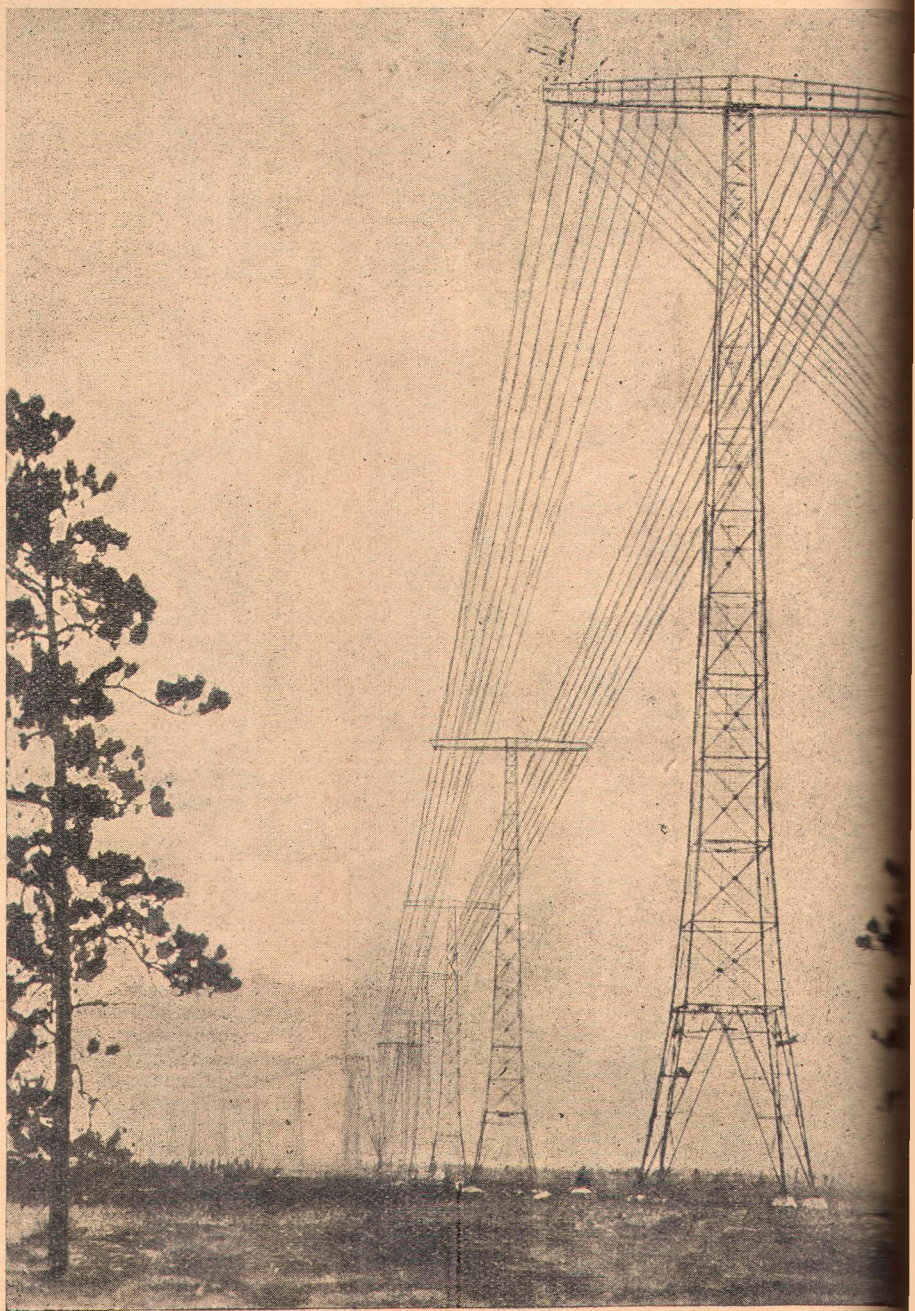
Пошматовне бурєю вітрило

Буря розлютувалась перед світанком. Під її натиском висока вежа

маяка забилась у безперервних здриганнях. Це розбудило Шольта і він почув, що заснути знову не зможе. Прогасив світла в напівзагашеній лампі. За мурами весь світ зник, залишився тільки дивний, дрібний і гучний свист і виття, дрібний і гучний дощ, скажено дзвенів шибками, а Гедо міцно спала. Була в якомусь іншому світі. Від цього радість, залишена рашньою розмовою, відразу зникла: навіть хуртовина була в якомусь іншому світі. Від цього радість, залишена подужати її мрії, що зараз перетворились у сни.

З щільно насунутою на голову шапкою він вийшов на тремтячий балкон, щоб побачити шалений океан. Лютий ледве не скинув його вниз на каміння, але він чіпко за поруччя і обернувся в нерухомий силует, що освітлювався химерно то червоним, то блакитним світлом.

За 15 літ можна звикнути до негоди, але від безтурботного реву хвиль, що невидимо розбивались на березі, все моторошно. А дощ, перемішаний з водяним пилом, піднятий з розбитих хвиль, встомлявся в шкіру лиця й рук і в очі. Шольт стояв довго, ще раз люто і гостро, наче це була переживаючи свою останню бурю—ту, що викинула його

Анени найбільшої в світі американської радіо-станції „Роккі Пойнт“ поблизу Нью-Йорка

на цей пустельний беріг... Дощ, здутий бурею, вгамувався, зайняв його місце сірий світанок.

Закляклий Шольт одірвав був руки від поруччя, щоб піти на берег, але несподівано блакитне проміння, що тепер плавно по далекому обрію, намацало в сутінках щось біле, пошматоване бурею. Це пошматоване бурею вітрило. Буря жене до берега. Шольт зміг розпізнати рештки того, що було на тендері або яхті.

Шольт не зворухнувся б, коли до нього долинули б звідтія про допомогу, він з радістю подивився б, як розбито судно об набережні підводні рифи. Адже люде прийдуть тільки для того, щоб знайти у нього Геду. Та він знав, що на такому розбитому судні не може бути нікого—його давно знищено на здобич бурі й хвилям. І спокійно стояв, поки ніхто воно за недалекий горбкуватим виступом берега—в океан вищерив свої зуби йому назустріч.

Двоє і третій

Коли сірий ранок зовсім розпустив у собі проміння маяка, безсонний Шольт загасив лампу і спустився в кімнату. Геді вже встала—все навколо було прибрано, а через її лок лилось тепло запаленої груби і дзвін посуду. Звіданку ще далеко, й Шольт одразу заснув, тільки голова відхилилась до подушки.

От чому він не почув бучного стукотіння в двері і людського крику, що на хвилину покрив скигління бурі і гуркоту прибою. Але Геду він одірвав од плити, примусив хутко вийти до виходу. За дверима ледве трималося на вогах привиди, а не люде: сині, із зведеними холодом пальцями, мерхлих, мокрих до останньої нитки і щільно притиснутих до тіла морських убраннях.

— Нарешті, чорт вас візьми! Можна хутчіш повертатись, коли зашого порту люде гинуть!

Що несподівано грубі слова наповнили Геду жахом. Не знаючи, що їм сказати, вона відступила від дверей, щоб пропустити їх за себе. Впускаючи бурю в незачинені двері і не звертаючи уваги на Геду, вони хутко збігли по сходах, а вона довго стояла замкнута міцно захоплені бурею двері. А коли піднялась у кухню, безцеремонні гості сиділи вже біля груби. Один з них, оголивши до пояса молоде і сильне тіло, викручував одяг, підлогу брудними струмками води. Підігнана ввечері спід насуплених брів другого, Геді хутко піднялась до батька, щоб злякано ухопити його за плечі.

— Прокинься, тату! Там прийшло двоє... мокрі... і зі...

— Хто?—Шольт різко підвівся на лікті, вліпивши сонні очі на дівчину.—Люде?

— Так. Вони вимокли й замерзли—сидять біля груби. Їх, бурею викинуло.

Зморшки на чолі Шольта стали глибше; повільно встав з ліжка, нервово натягаючи куртку, де-кілька разів пройшовся по кімнаті. Геді, що обережно йшла за ним, здивовано побачила, як його ноги приросли до сходів, а очі раптом широко розплющились од незрозумілого жаху, коли його погляд зупинився на

„Значок почесного чекіста“—подарунок ДПУ УСРР від 30 тисяч гірників Макіївського комбінату

сідих бровях гостя. Полотніючі від напруження, Шольт узяв себе в руки і підійшов до них.

— Значить, ви були на тій яхті, що її сьогодні на світанку було викинуто на рифи?

— Так ви її бачили?—різко повернувся до його молодий.

— І не постарались узнати, чи є на ній люде, щоб подати їм допомогу?

— Судно було зовсім розбите, що його можна було вважати закинуте командою.

Здавалось Шольт говорив спокійно, але на чолі налились жили і він не одривав очей від другого гостя, наче розмовляв тільки з ним.

— Але, невже вас було тільки двоє?

— А вам що до цього?

— Нічого. Тільки двох надто мало для керування яхтою. Де ж останні?

— Нас було шестеро—відгукнувся надтріснутий голос другого.—Троє утопло, а нас і машиніста винесло на беріг, тільки хвилею кинуло на каміння й він розбив собі голову... А чи не здається вам, що цей допит можна відкласти, а нам дати зараз сухий одяг і снідати. Ваші витрати буде, звичайно, мною оплачено.

— Ви певні, що він умер?—не втримала питання Геді.

— Так... Коли ми пішли, він уже конав. Тягти його сюди не було рації. А допомогти йому ми нічим не могли.

— Де ж він?

— Нас викинуло за кілометр звідсіль: та тому боці рогу, як раз навпроти рифів. Він там, мабуть, зараз, як що його не змило хвилею.

Приголублений теплом груби, гість розправив свої сиві, сердито нахмурені брови й розглядав Геду з іронічною посмішкою, не помічаючи пильного Шольтового погляду. А молодий, схилившись до плити, жадно дихав паром з кастрюлі.

— Тату—Геді доторкнулась до рукава Шольта,—ти підеш?

— Що?—він повернув до неї напружений погляд.

— Може бути, що він ще живий. Треба допомогти, піти до нього, принести його сюди.

Група японських студентів та викладачів, що недавно приїхала в Москву

— В отаку бурю?—В очах його блимнуло сердите нерозуміння.—І з якої речі, коли вони сами не притягли його сюди. А поховати встигнемо й після бурі.

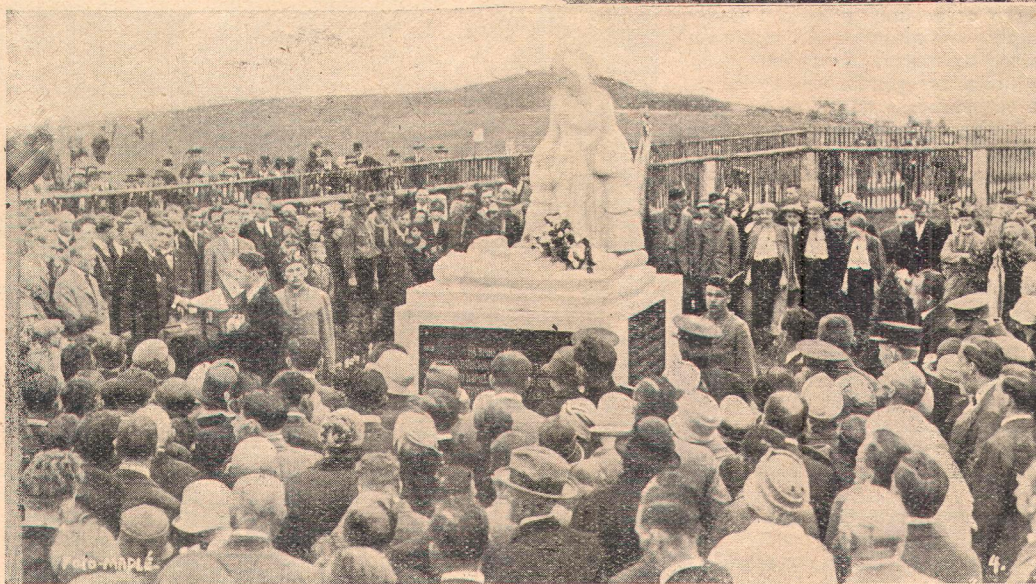
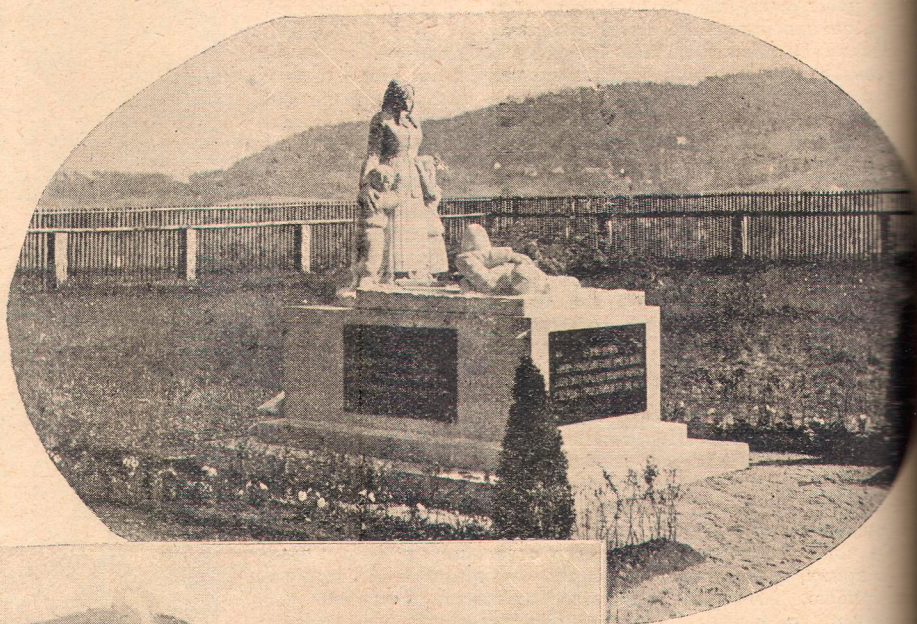
За хвилину Геда, тепло вдягнена, ні на кого не гляючи, хутко пройшла до люка, що вів униз.

— Ти куди?—зупинив її Шольт.

— Раз ти заразився від них жорстокістю, я йду до берега сама.—І не чекаючи відповіді звикла в люкові.

Шольт збіг на гору за одягом і прошмигнув за Гедою, застібаючись на ходу і наче не почув голосної лайки одного з гостей. На хвилину тільки затримався в хижі, щоб витягти спід безладно наваленого мотлоху ноші.

Але наздогнав її майже біля рогу й зупинив на мить несподіваним питанням, крикнутим, щоб вона чула, на вухо:

Пам'ятник жертвам імперіалізму. В Ліберці-Райхені (Чехословаччина) відбулося урочисте відкриття пам'ятника галичанам, що загинули під час світової війни та національної революції. Пам'ятники, що виступали на критичній перед величезною сою людей, відверто заявили про свої симпатії до Радського Союзу. На фотографіях: пам'ятник роботи тов. Касіяна, та відкриття пам'ятника

— Геда, ти пам'ятаєш свою матір?

І не дочекався відповіді—пішов уперед, докоряючи себе. Адже їй було тільки два з половиною роки, коли Шольт почав своє життя тут, а то було за рік до цього.

... На машиніста з розбитою головою вони наткнулись раптом: він лежав на цьому боці під бугром, устроївши голову, аби як зав'язану мокрим ганчірками в колючу траву... Ця незвичайна воля до життя, що примусила його під ударами бурі перебратися через пасмо крутих бутрів, була справді дивовижна. Шольт мимоволі почув повагу до нього.... Під рукою Геди, що стала біля машиніста на коліна, уперто билось серце. Вона повернула до батька повне обурення лице і по рухах губів Шольт угадав вигук:

— Які вони поганці!

Посміхнувшись чомусь, він розгорнув ноші і поміг їй укласти на них пораненого.

Про молодість

Поранений лежав на ліжку Геди непритомний. Вона майже не відходила від нього, полохливо стежучи за його переривним гарячим диханням, чекаючи, що підіймуться вії на зовсім ще молодому, але виснаженому обличчі, а смагли губи зворухнуться. Не помічала, що Шольт—його переслідувала якась невідважна думка—блукав по маяку, то зупиняючись біля ліжка, щоб важким поглядом упертись в обличчя дочки й пораненого, то знову спускаючись у кухню, але майже не розмовляючи з тими двома. Тільки перед вечером важко сів біля Геди, щоб змінити її, поки вона буде поратися з обідом.

Ранком буря відухла—сонце, пробившись крізь рештки подертих хмар, освітлювало мертві брижі незаспокоєного ще океана і розбудило Геду. Вона хутко підвелася, перелякана нерухомою постааттю переможеного нарешті сном батька і широко розплющеними очима раненого, що дивились на неї з невимовленим благанням.

— Води,—тихо прошепотіли пересохлі губи.

Він сам тремтячою рукою взяв у неї склянку і, проливши воду на лице, жадно притулив до рота, щоб випити велику ковтку. За хвилину ці очі з цікавістю оглядали Геду, а потім повільно й обережно мацали стиснуту перев'язкою голову.

— Я й батько найшли вас на цьому боці рога, що біля розбився ваш корабель... Як це ви змогли перебратися через бугри? Адже вони сказали, що залишили вас ледве не мертвими.

— Хто це?

— Ті, що спаслись вкупі з вами: один молодий—такий же старий, як ось батько.

— А-а... хазяїни. — Губи його пересмикнулись посмішкою. — Цей молодий блазень думав, що він гарний капітан. І бив яхту, потопивши всю команду... Отямившись я побачив, що вони пішли. Кричав, кликав, щоб допомогли йти і мені. Вони вернулися, хоч вітер ніс мої крики наздогін. Тоді я почав з ними. Голову аби як зав'язав шматками одягу на кров'ю задивало очі. А потім буря збила таки мене з ніг, на каміння я попав через старого. Його несло на них. Я поміг йому, але сам не здужав виплисти. Хвиля сама ступила об каміння й викинула на беріг.

Потім весело посміхнувся на її піклування за ним і сказав: — Мені зараз важко говорити про все. Шумить у голові і сильна втома неначе... Я зараз засну. Ви не турбуйте мене, знаю — обісплюсь і буду здоровий.

Заплющив очі і, злегка перекинувшись од болю, повернувся на бік—до стіни. За хвилину Геда почула його рівний і кийний подих.

Тихо відійшла від ліжка, повна гордою радістю: адже вона принесла його напівмертвого сюди і тепер побачила його посмішку замість грубих слів, що їх з жахом чекала.

Ті двоє теж не спали вже,—коли Геда прийшла в хижу вони сиділи на мотлосі, притягненим з хижі, і тихо розмовляли.

вони відразу затихли, як тільки її побачили. Молодий пересів з друби.

— Ну як там наш Ден... Не вмер ще?

— Йому краще, — віби спокійно відповіла Геда. — Зараз він

— Міцна в нього голова... Проте: дивуватись нічого, у них прямо звирячий інстинкт до життя. Чи не здається тобі, що цивілізація, відібравши його в нас, надто мало дала йому. Це на мою думку несправедливо... Як несправедливо й те, що Ден нас збавляє вашої присутності. Чорт, я згоден помінятися з ним місцем. Почувати дотики пальчиків і бачити біля себе великі очі, що намагаються зчитати кожне твоє бажання, — це слово честі, не жаль вийти з дірки в голові.

Він нахилився, щоб упійняти погляд, але Геда нічого не сказала, ніби не чула його. По іронічній усмішці став зрозуміти, що говорить йому знову звернувся до неї:

— Скажіть, ви давно вже живете?

— П'ятнадцять літ.

— І ніколи не від'їжджали звідси?

— Ні.

— Як же це можливо? Ви, напевно, не знаєте, що в світі є театри, автомобілі? Ви цього не бачили і не знаєте про це? Ви не знаєте, як прекрасно одягаються жінки? Адже так змерти від нудьги...

— Я знаю про все це, — відповіла Геда. — У нас це звичок.

— Боже мій, які ви наївні! Ви не знаєте, що книжки це ерудита. Поїдемо з нами і ваше життя буде безжурна насолода. Геда поставила на плиту чайник і спокійно вийшла, не звертаючи жодної уваги на його збентежене обличчя і дрібний сміх старого.

— Ти ще дуже молодий, — сказав він молодому, — а тому мій друже. Коли дівчина в старомодному одязі так це говорить про її байдужість і наявність багатства, — це дурниці, що свідчать про сентименталізм.

Старий раптом зробився спокійним.

— У таких жінок багато несподіванок — вони,

якщо не знаючи, вміють у хвилини близькості робитись оригінальними. Ти, я певен, не стільки наївний, щоб вважати свого друга святим і не признавати за можливе близькості до других, крім твоєї матері. Дочка цього напівбожевільного чоловіка мені нагадала одну жінку того часу, коли я був в армії на чотирьохщоголовій шхуні і тільки мріяв про міліони. Це була жінкою одного з моїх матросів і наскільки я зрозумів життя уявляла собі мов якийсь затасканий роман. Її поведінка обійшлась мені незадорого: замість з фальшивими перлів і півтори години у другорядному кафе. Щось зрозуміло ми втішалися прийємним гараздом. А потім — ти знаєш — я провалявся два місяці з простріленими грудьми. Чоловік помилювався від обурення, коли цілюся. І ухитрився зникнути сліди, що жодна нишпорка його не знайшла... Ти знаєш відношення можеш улаштуватись спокійніше — чоловіка у тебе щастя нема, а твій біжучий рахунок одразу обезпечить тебе... Але ось що дивно: цей ділуган...

Він стоїть застукотіли кроки Геди і він, підморгнувши на неї, замовк.

Шрам над правим оком

Дена була цілою, гостий кінець підводної каміюки прорізав шматок шкіри на тім'ї але на його думку небагато була недорогою платою за життя... Ті два,

оправившись од жаху після бурі, тримали себе спокійно й терпеливо чекали провіантського пароплава.

Як би не батько, Геда була б щасливою: короткі розмови з Деном були краще, ніж нерухома сидіння з багато раз перечитаними книжками на березі. Але ці дні чудно й незрозуміло змінили Шольта — ні разу вона не піймала в його погляді звичної ніжності і це отруювало її неспокоєм. Він увесь був захоплений якоюсь думою, що робила його лице непривітним і похмурым.

Він старанно уникав зустрічі з тими двома, тільки здаля уважно стежив за ними, коли вони ходили по березі з надією побачити пароплав, що плив би сюди. Коли Геда говорила до

нього, він поволі підіймав на неї очі — вони лякали її — невідомо чому мимив собі під ніс... Перший раз за все життя вона бачила його таким.

Ден бачив її тривогу за Шольта і думаючи, що все її життя пройшло в безперервних турботах за батька, намагався розважити її... Одного разу, коли Шольт згорбився біля столу, підперши голову кулаками, Ден, сидючи на ліжкові, розповідав їй про ту пору, коли він був хлоп'ятком і мріяв про подорожі й пригоди.

— Коли мені було років шість або сім, до нас часто приходив щирий друг мого батька, теж матрос, із своєю дочкою. Вона була зовсім маленька і мені було весело панькатися й бавитися з нею. Більш за все вона любила перетворювати мене в коня і їздити по кімнаті на моїй спині. Якось я спіткнувся й бебехнувся з нею на підлогу — розбив собі коліна, а їй об одвірок розсік до крові чоло. Сам я відразу розревівся а вона поперед сказала: — Нічого Ден, мені не дуже болить. А ти тепер будеш дивитись під ноги, — і тільки після цього заплакала... Але ця дружба була недовго: батько помер скоро підчас плавби, а його друг з дочкою зник. Тепер вона може скидається на вас: у неї були такі ж світлі очі, така ж хвиля темно-каштанового волосся...

Вони не помітили, як повернувся Шольт до них, з болісним питанням дивлячись на вас: у неї були такі ж світлі очі, така ж хвиля темно-каштанового волосся...

— Ім'я? Ваше ім'я?

Ден здригнувся від несподіванки і здивування:

— Ден Фолей...

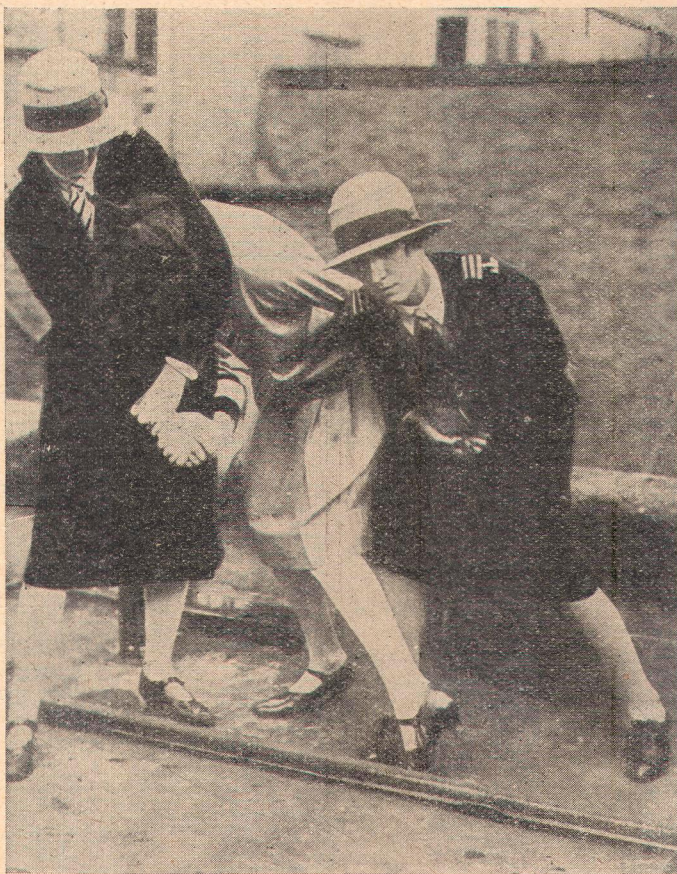
— Син боцмана Берта Фолей? — з радісною посмішкою Шольт хутко підійшов до його ліжка, щоб поближче вглядітись у його лице. — Не пізнає тебе відразу! Адже ти прямо Берт. Я старий дурень, і ніколи собі цього не прошу... Але чого ж ти витріщився так на мене? Моя свизина не дозволяє тобі пізнати Шольта? Невже ти до цього часу не бачив цього?

Шольт одкинув з чола Геди пасмо волосся і Ден побачив ледве помітний шрам над правим оком...

Шольт стріляв добре

Ця подія відразу заспокоїла Шольта — весь день він говорив Денові про минуле: про свою плавбу, про боцмана Фолей, про свою дружбу з ним, що тяглась багато років. І посміхався Геді, хоч і знав, що ці оповідання нові для неї і збуджують у неї нудьгу за світом. Ден усе слухав його лише краєм вуха: надто дивна була ця зустріч. Він майже весь час дивився на Геду, наче хотів узнати, чи пам'ятає вона про своє життя до цього пустельного берега. Коли Шольт замовк, він повернувся до нього з запитанням:

— Чому це ви нічого не говорите про те, як умер мій батько?

— А хіба ти сам про це нічого не знаєш?—Шольт пильно подивився йому в очі.

— Я знаю дуже мало. Моя мати не хотіла, щоб я був моряком і постійно нагадувала мені, що батько, хоч і був добрим матросом, а все ж таки упав із щогли на палубу... Але як це скоїлось? Адже ви з ним були на одному кораблі.

— Вона, чого доброго, тільки це й могла тобі сказати, навіть у шанечному журналі „Юрони“ показано, що так само вмер боцман Берт Фолей... Але це було не так. Тільки вистачить у тебе сили вислухати?

Ден стиснув плечима. Шольт підвівся і, наче придавлений вагою, згорбившись пройшов по кімнаті. Потім знову сів на ліжку Дена і задумливо подивився на обох.

— Слухай, Гедо, й ти, бо нічого не знаєш про свою матір, а я ніколи не говорив тобі про неї... Капітан „Юрони“ не полюбив мене за те, що я різко попросив його припинити залицяння до моєї жінки. Я був дуже гарячий і загрожував йому розкров'янити його пику, коли ще хоч раз побачу його близько від свого дому. Через це він почав чіплятися до мене з усякої причини. На шхуні була його влада й він не давав мені дихнути спокійно. Якось раз, коли ми були далеко від берега, він, за те, що вітер вирвав у мене з рук кінець і вітрило заполоскало, кинувся на мене і кийком так олів по голові, що я впав. Біля мене був Берт і, не кажучи зайвого слова, відповів капітанові своїм могутнім кулаком під око—за мене. Той гукнув свого локая мурина і вони так побили нас, що обох неприємними було однесено на кубрик. Батько твій так і не отямився... А суворість Берта до того злочинного наброду, що звався командою, і пляшка спирту з боку капітана зробила те, що вони вслід йому запевняли, що боцман упав з щогли через мою необережність. І це допомогло капітанові уникнути суда після повернення, не гляючи на всі мої докази, що тут було душогубство. Мені залишилось дістати револьвера. І от—це було пізно ввечері, коли я по порожніх провулках вертався до дому—я побачив капітана, він виходив з моєю жінкою—з твоєю матір'ю, Гедо, з якогось брудного готелю. Я стріляв добре, тримаючи його за плече другою рукою. Підчас пострілу у мене, мабуть, дуже тремтіли руки від обурення й огиди. Його лице було біле з переляку, а губи шепотіли про помилювання. Тому Бортінг залишився живий, а я ховаючись, через Геду, від суда, п'ятнадцять років просидів на цьому березі.

Шольт повільно підвів голову і побачив широко розплющені від хвилювання очі і готове до стрибка тіло Дена і бліде, як у мерця, повне жаху і горя лице Геди.

— Бортінг мій хазяїн!—прошепотів нарешті Ден.

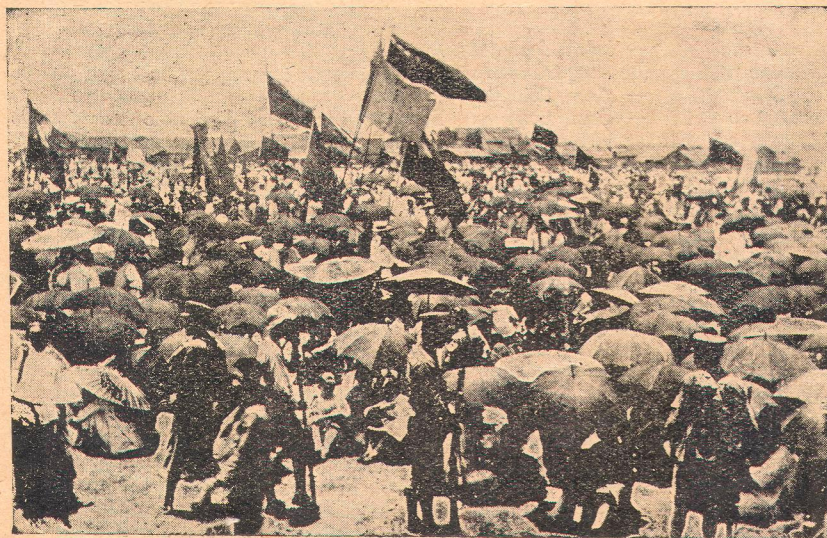
— Твій хазяїн, Ден...

— І я ще до цього часу не вбив його...—Пальці Дена бгали вкривало.

— Я теж про це думав,—казав Шольт.—І...

Стриманий крик Геди не дав йому закінчити. Нетвердим кроком вона підійшла до багатткового ліжка і впала на нього задрігаючись від ридань. Переляканий Шольт підбіг до неї і почув:

— П'ятнадцять літ... П'ятнадцять літ...

Демонстрація трудящих на одному з майданів Шанхая

Ганьба матері

Здавалося—життя п'яти чоловік, химерним випадком званих під невеличкий дах самотнього маяка, тече спокійно, для Геди дні стали надто довгими і болісними. Батько, як завжди кожного дня старанно витирив і без того прозорі лінзи лави, накачував масло в її резервуар. Кожного вечора виходив на беріг подивитись погоду, спокійно розмовляв з Бортінгами, провіантський пароплав. Його чекали десь у день. Але Гедо бачила, що він уникав її. Ден зовсім поздоровішав і так мовчазливо і похмуро міряв кімнату важкими кроками, намагаючись бути веселим при розмовах з нею. І не раз Гедо стукувала його й Шольта за тихою жвавою розмовою. Вони ховали від неї погляди, що горіли ненавистю, коли вони черв'яком стежили за двома постаттями на березі.

Прямуючи якось до виходу, в сутінні хижі вона побачила їх: вони уважно розглядали старі морські карабіни, що лежали на домі коли й звідкіль попали в мотлох. Вони не помітили Ден, намагаючись рукавом стерти іржу з затвора, сказав:

— По одному пострілу вони витримають, старина. Помістити їх тільки треба... А набой є?

— Є.—Шольт зняв із полиці запорошену коробку.

— Що ви хочете зробити?

Обидва перелякано повернулися на крик і побачили кривлене жахом лице.

— Гедо, тобі тут нічого робити,—жорстко сказав Шольт—йди звідсіль.

— Ви вб'єте їх?

— Навіщо ці страшні слова?—посміхнувся Ден.—Просто пополювати треба—зайвих ротів прибавилось, а ваших прищів, щось малувато... Ми, старина, завтра впорядкуємо їх, а ти з молодим Бортінгом піду...

— Ви обидва брешете!

— Яка ти нервова стала, Гедо.—В голосі Шольта порскало давнішня ласка.—Ден говорить правду і тобі нічого хвилюватись.

— Я так боюсь, тату, тебе і Дена... Тепер, коли ти знаєш, що Бортінг живий, адже нічого не може тримати тебе тут. І мені так хочеться поїхати з цієї проклятої пустелі, тату...

— І ви не хочете помститись за ганьбу вашої матері—хмуро спитав Ден.

— Я не пам'ятаю її, в мене не було матері... Тату, мені на все життя залишилось тут, коли ви вб'єте його. А я хочу, а не спостерігати пароплави, що проходять повз у далечині.

Шольт поставив карабіна й ніжно обняв Геду, щоб вивести її з хижі.

— Ми поїдемо, Гедо. Ми всі поїдемо звідсіль.

Божевілья

Різкий і розпачливий, мов у загнаного на смерть коня покрик розбудив Геду другим ранком. Коли вона перелякано підвелася на ліжкові, знову було тихо, але відсутність Шольта і Дена відразу дала їй зрозуміти, що батько обманив її своєю ласкою й ніжністю. В одну мить вона накинула на себе сукню й кинулась до люку. Внизу на сходах стояв Бортінг, обіпершись на карабін, Шольт—нахилився над ним, щоб краще бачити двох напіводягнених людей, сухими губами на безкровних обличчях людей притулились до стіни. Ден загоротив вихід у коридор. Пальці торзали від нетерплячки карабін. Гедо стояла на сходах, безсило вхопившись за поруччя.

— Хіба я так змінився, що ви відразу не впізнали мене?—глузував Шольт.—Ет, яка в тебе пам'ять необережна. Та й самі ви необачні: найкращий машиніст з прізвиськом Фолей... Жаль, що ви не знали про свої помилки. Не зможете використати цю науку в майбутньому.

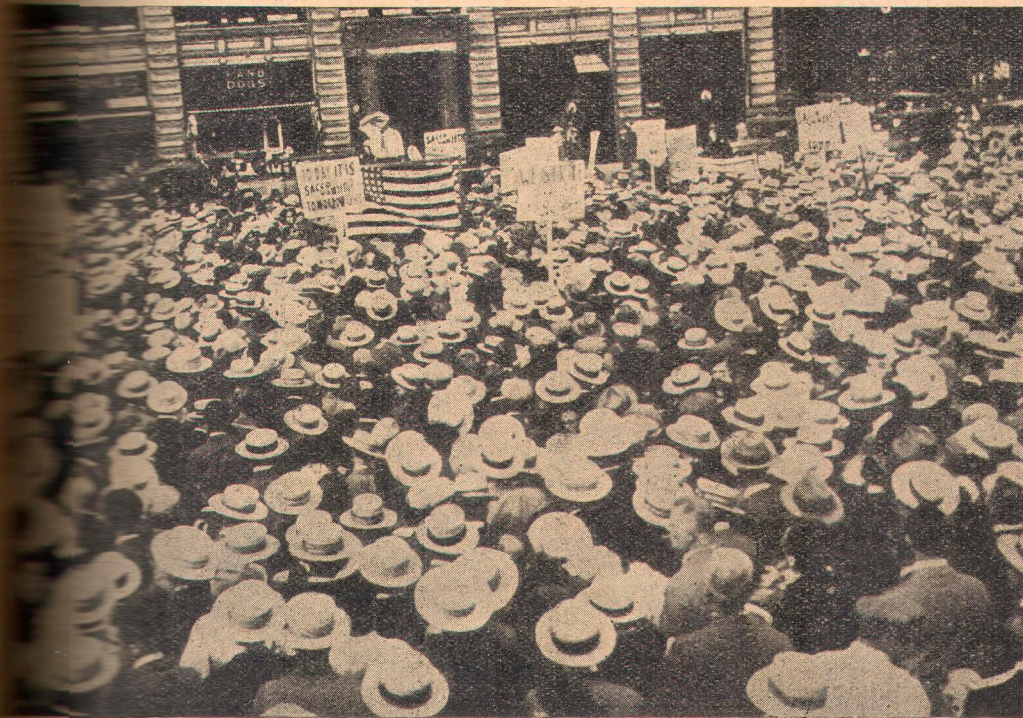
— Ви таки справді хочете вбити нас?—всплеснули губи молодого Бортінга,—старий тільки безсилою мудрою і гнівом дивився на Шольта.—Але ж це буде гідке вбивство. Вбивство!

— Ми це зведемо розплатою з вашим батьком—сухо відрізав Ден.

— А мене ви пристрелите, як надто небезпечного свідка вашої мерзотності?

— Мерзотності?—Шольт випростався й ступив до нього.—Ви кажете: мерзотності? А чому ваш батько забив на смерть Берта Фолей. Чому ви назвете? А ви знаєте, що він зробив зі мною з моєю дочкою?

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПРИСУДУ НАД САККО І ВАНЦЕТІ

всього світу й кращі шари інтелігенції протестують проти ганебного вироку в Сакко і Ванцеті судом штата Масахузетс. Кару призначено на 10 серпня. Може час, доки вийде наш журнал, їх уже буде скарано. Цією карою американський імперіалізм викликає робітникам. Зі всіх кінців земної кулі йдуть протести і прохання не виконувати. Але це не допомагає. По всьому Радянському Союзу — країні трудящих протести проти ганебного присуду буржуазного суду. Буржуазія лютує. В своїй пресі вона одверто виправдує присуд над Сакко і Ванцеті.

Багатьох підприємств Америки та Франції вже оголосили страйк. Ці страйки нагадують багато країн — робітники мусять довести свою солідарність. Всі робітники повинні вийти на вулицю і протестувати проти присуду буржуазного суду, проти скарання Сакко і Ванцеті.

Демонстрація протесту в місті Нью-Йорку проти присуду над Сакко і Ванцеті.

Вінко тільки, що ви бридкий душогуб.

Бортінг раптом зустрівся з нерухомими очима Шольта. Він підняв високо над головою важкий карабін, щоб розчирити йому голову. Шольт обернувся об направлене в нього дуло карабіна, мов перелякано позадкував під глузливий сміх Шольта: — Дурня паскудне!

— По моєю думку, наші розмови зовсім зайві, — все також сказав Ден. — Коли у вас є сказати що, кажіть. Поставте свої доручення.

— Так, старий Бортінг підійшов до нього і впав на

— Замітьте... Мало вам цієї моєї ганьби? Я осиплю вас, Шольт, горами золота. Залиште мені тільки моє

Ще дуже розреготався, а Ден похитав головою і приклад карабіна до плеча, щоб повільно і спокійно вдарити в старого. Теж зробив і Шольт, але перед очима Бортінга дуло стрибало. Він підвів руки, наче ними хотів захитатися од кулі, а лице його перекривилось ри-

— Що я вам зробив, за що ви мене? За що, за що?

— Впавши на підлогу, здригувався в болісному крику.

— Ден! — знайшла нарешті сили дзвінка і очайдушно крикнула Гедо.

Карабіни одночасно спустились і два переляканих криком і збентежених обличчя повернулися до Шольта, щоб сховати від неї густу фарбу сорому, а Шольт підкинув приклад назад до плеча. Але він

боявся, що Гедо може зашкодити і тому, коли дим пострілу розвіявся, молодий Бортінг по-давньому стояв біля стінки, обсипаний збитим над його головою шпаруванням.

— Тату, досить! — Гедо хутко підбігла до його й повисла всією своєю вагою на карабінові. — Годі! Ти збожеволів!..

— Досить, старина, — Ден підійшов, щоб теж важко й заспокоюче покласти йому руку на плече. — Він ніколи не забуде, як плазував перед вами і сином Берта Фолея на колінах... Просто огидно стріляти в них!

І захоплений Гедою та Деном Шольт покійно пішов до східців. Минаючи вікно, він раптом здивовано зупинився; на спокійній і срібній поверхні океану недалеко від берега небо закрив густий дим пароплаву, що йшов до маяка.

— Він не піде без нас, Гедо! — Шольт боязко доторкнувся до руки дочки. — А це було якесь божевілля. Я старий дурень, Гедо, от чому я обманив тебе... А тепер заспокойся і йди збирайся. Ден тобі допоможе. Я ж піду зустріну пароплав.

... Бортінг, не дочекавшись пострілу, підвів голову. Жорстоке і невблагане дуло зникло і в кімнаті було тихо. Сів на підлозі і заходився нестримним радісним сміхом. Його син підбіг до нього і хитнувся перелякано: кудись крізь нього дивились нерухомі очі божевільним і безглузким поглядом.

ГЛУХОНІМИЙ
МАНДРІВНИК

До Харкова прибув глухонимий мандрівник-пішоход Н. Калінін, що вийшов ще в березні 1923 року з Сибіру (місто Благовещенск на Амурі).

Тов. Калінін пройшов увесь Сибір, Північно-Східний Кавказ, Крим, Персію, Месопотамію та Туреччину.

Мета подорожі — ознайомлення з організаціями та життям глухонимих.

З Харкова глухонимий пішоход іде до Москви та Ленінграду, а звідти до Польщі, Німеччини, Франції, Бельгії та до інших країн.

ДНІПРЕЛЬСТОН

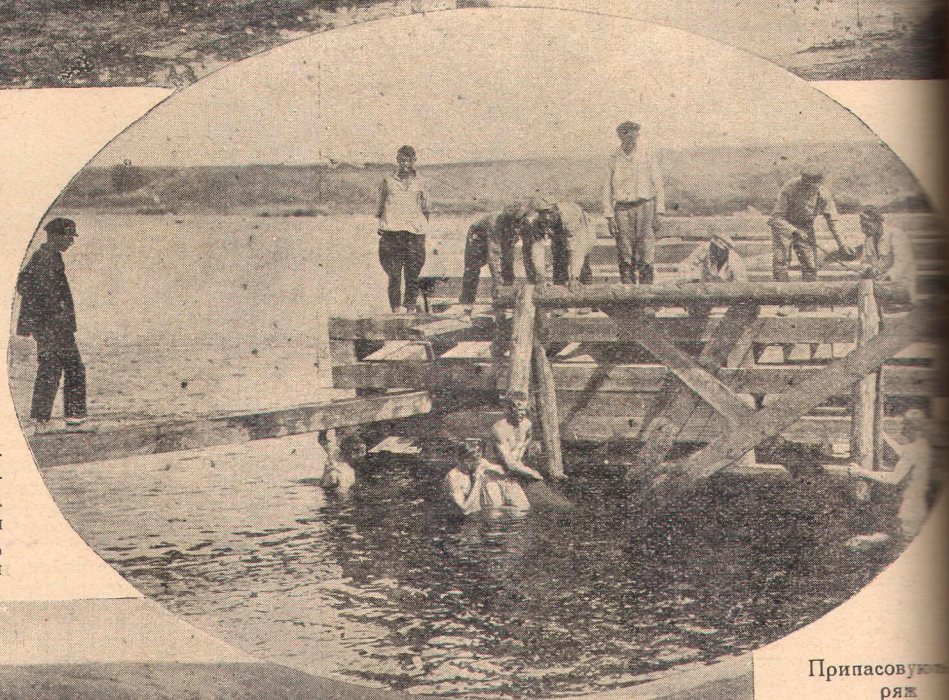
Нарис В. Лимаря

КОЖЕН крок примушує вас дивуватися розмахові будівництва за такий ще зовсім короткий час. Справді, на протязі кількох квадратних кілометрів од Кічкаса до острова Хортиці і далі понад старим Дніпром, будуються будинки та різні допоміжні спорудження, що деякі з них стоять уже готові, плануються нові ділянки для робітничого селища, працюють тартаки, пиляють деревину вручну, прибивають рейки, кладуть шпали, брукують вулиці, возять дошки, цемент, глину, землю, пісок, вивантажують вагони, б'ють каміння, рвуть скелі, клепають величезні баки, стоять потяги з вантажем і т. д. і т. п.

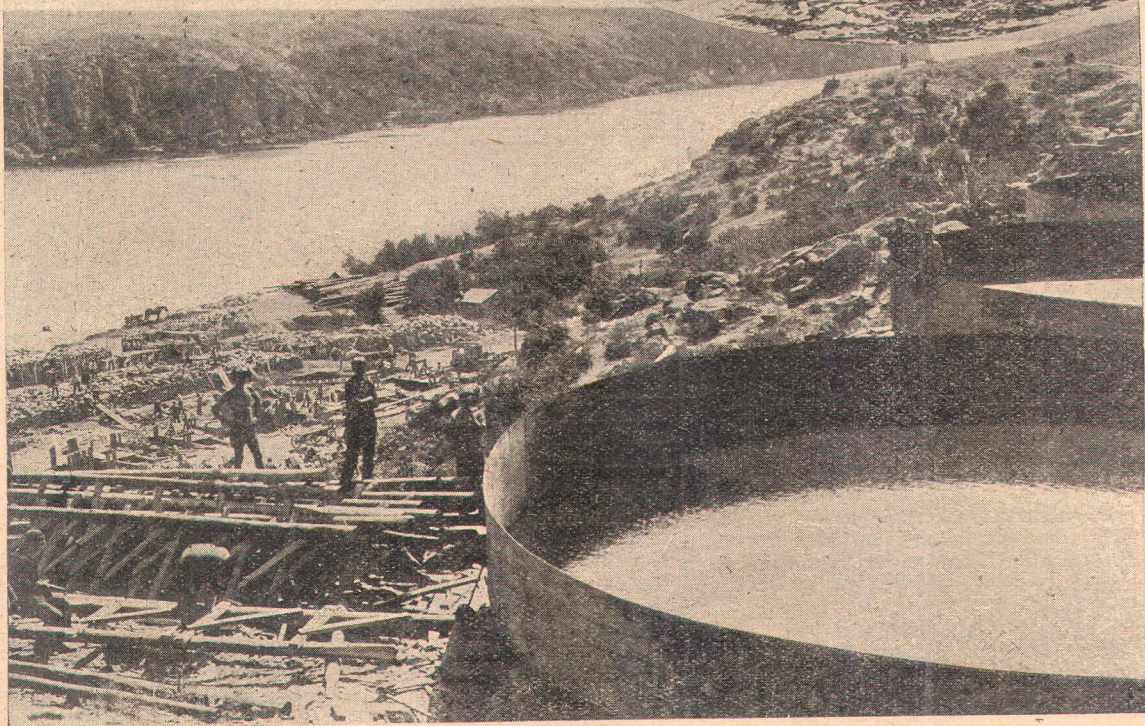
Нині на Дніпрелістані розгорнули роботу всі відділи будівництва: 1) до поміжних і цивільних будівель, 2) земляних і скельних робіт, 3) електротехнічний і механічний, 4) гідротехнічний і 5) містковий.

Головне завдання на початку будівництва полягало в тому, щоб охопити будівництво залізничним кільцем. Нині вже проведено вітки до місця будівництва на правий і лівий беріг, так що це завдання виконано. Од вітки

Дослідницька станція

Припасовують ряз

Виробовують баки теплової станції. За старим Дніпром видно острів Хортицю

залізничну розгалужено всіх основних руд. Зараз працюють лісова колія, митна закордонного таткування, будинку нового управління колія депо. Ведено колія місця, де будеться допоміжна тепла станція. Далі ця колія де понад Дніпром до перемички. Менярі працюють їй шлях, ваючи скелі. залишилися вати велику Багатир і ниця з'єднають з перемичкою.

Поруч із на перших треба було трохи „роздобити“

Швидким темпом проводяться земляні роботи на шлюзовому каналі. Нині на каналі працює 700 підвод грабарів, що до першої половини липня вивезли біля 120 т. куб. метрів землі. Це складає біля 5-ої частини землі, що її треба вивезти до повного закінчення каналу. Шлюзний затон каналу в горішньому б'єфі вже цілком готовий. На чорно пройдено і весь канал.

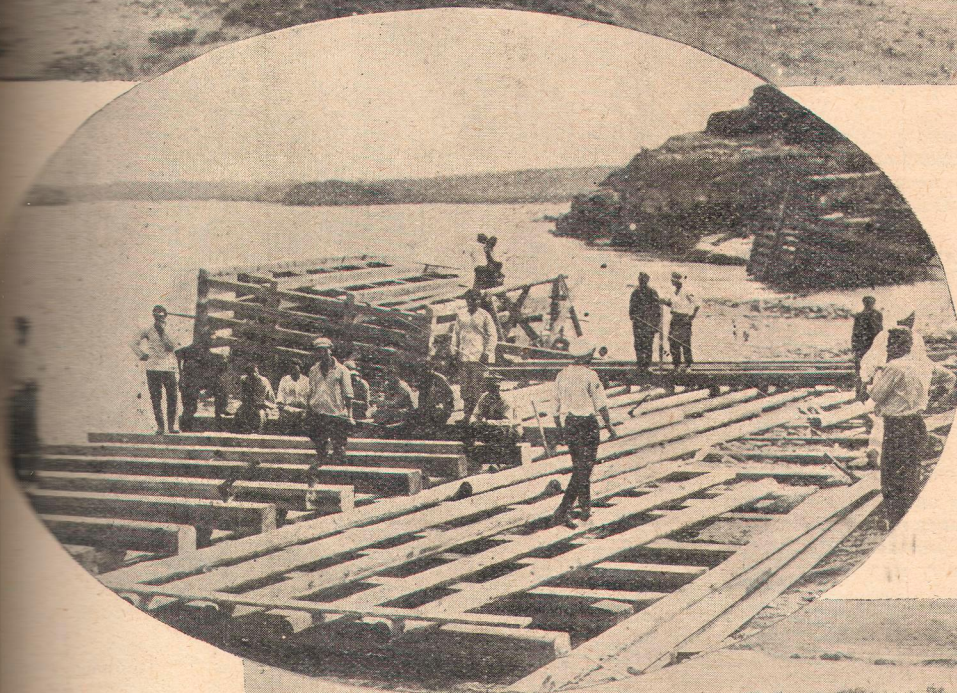
15-го липня приступлено до основної роботи на воді, — до спорудження перемички. У первісному плані намічалось всю перемичку (допоміжне спорудження для будівництва греблі) будувати з бетону. Нині Управління го-

Вулиця робітничого селища

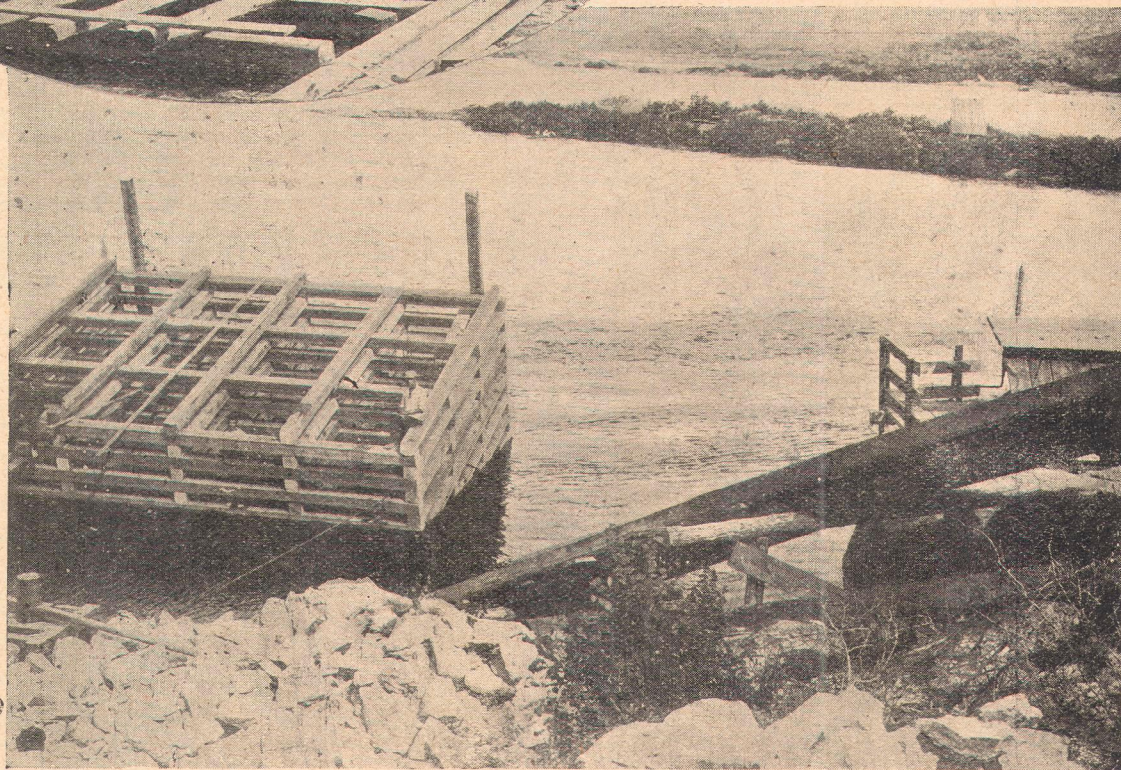
ловного інженера ухвалило будувати перемичку двох типів: з правого берега — ряжову, а з лівого — бетонну, що дасть змогу форсувати роботи і надолужить за прогааний час.

В останню чергу приступив до роботи містковий відділ будівництва. Правління Дніпрельстану остаточно вирішило питання про заміну Кічкаського містка. Замість нього будуватиметься два містки — через старий і новий Дніпро з переходом через острів Хортицю.

Будова самої греблі почнеться з весни, коли вже буде готова перемичка.

Будують ряж

Спустили перший ряж

енергії і дати
для будівництва
встановити най-
більш вигідніші виробничі
умови. Зараз це вже
можливо і електрифі-
кація не тільки
будівництва, але й
Нині енергійно
підготувати
для будівництва
теплової
станції. Місце її при-
на скелястому
берегу старого Дніпра,
острова Хортиці.
Під станцію вже
звільнено від
будівництва, проведено
землю і кладуться
фундаменти. Робота про-
водиться з таким воз-
можним, щоб до 1-го
листопада почали пра-
цювати два локомотиви
сил. 1-го ж
1928 р. буде го-
това станція на
10 кіловат.

ГИНЕ РОБОТА ГВАРЕНГІ ТА КАМЕРОНА!

Стаття Я. Брика

У Катерини II-ї був добрий звичай—за кошт держави робити цінні подарунки своїм коханцям. Особливо велика щедрість у неї до любовників, що йшли „у відставку“, щоб підолодити пилюю й не одпихати од себе вчорашніх своїх друзів. Цінні маєтки, тисячі десятин землі, прекрасні палаці—ось скромні подарунки цариці.

На території так званої в історії „Гетманской Малороссии“ й до цього часу стоять пам'ятники царської милости. На Котопщині в Батурині гетьманський палац графа Розумовського, та на Гомельщині в Ляличах палац графа Завадовського.

Іх будували ушавлені майстри Європи—перший Камерон, а другий Джакомо Гваренгі. Граф Завадовський, коли дістав „відставку“ від своїх любовних обов'язків, прохав Гваренгі збудувати йому такий „куток“, де б він мав змогу дожити своє життя у „вдячних спогадах“.

Розумовський, передчуваючи свою близьку відставку і твердо пам'ятаючи, що буде нагороджений по заслугах, свою гетьманську резиденцію в Батурині влаштував з нечуваною розкішшю. Він запросив для цього Камерона. Дійсно палац опісля став його власністю.

Ми не маємо права ставитись байдужо до охорони таких прекрасних пам'ятників будівництва. Про батуринський палац, наприклад, збудований у стилі італійського класицизму є багата література, як у нас так і за кордоном.

Ігорь Грабар висловлюється про нього як про чудесну будівлю, що їй місце на березі Тибра поміж палаців цезарів. Своїми колонадами, портиками, барельєфами, ліпними панно, олійною живописсю, ці палади справляли надзвичайне враження на сучасників.

Навіть тепер—зруйновані—вони грандіозні.

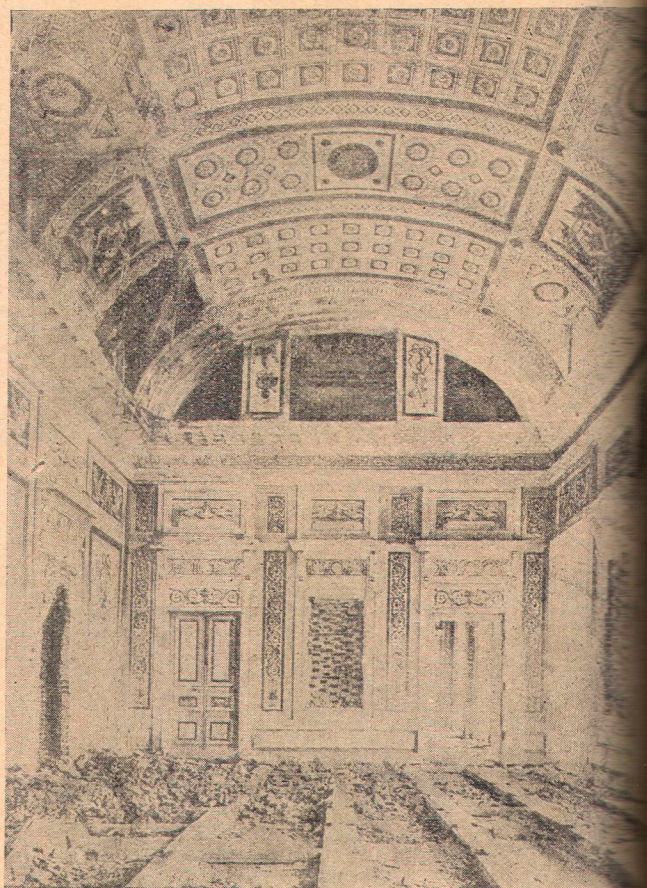
Та палади гинуть! Селяне бачуть в них тільки нікому не потрібну руїну, що нагадує про ненависних панів. Роскрадаються цінні кахлі, навіть цегла кудись зникає. Недавно батуринські чабани запропонували місцевому музейному робітни-

кові вкрати звідти йонічну капітель лише за один карбованець. В Ляличах до того ж сталася пожежа через необережність людей з сусіднього госпу, що також ще більше зруйнувала палац.

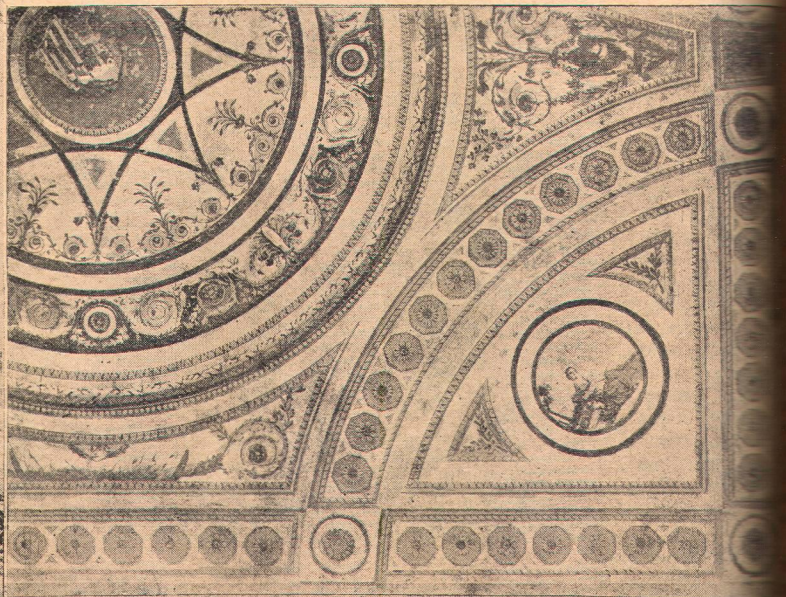
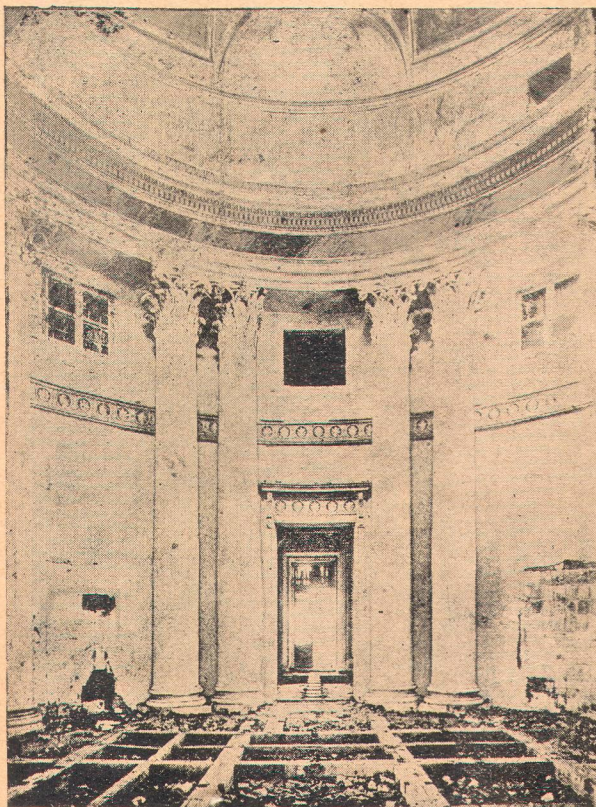
Палади гинуть! Ще пройде декілька років і од них залишаться тільки руїни. До цього допустити не можна. Не можна допустити „реставрації“ що її збирався провести царський уряд—тобто робити Батуринський палац на церкву або на касарню.

В першу чергу необхідно взяти заходів що до охорони палади потурбуватись про їх наукову реставрацію.

Бо прогаємо час і ці пам'ятники згинуть без сліду.

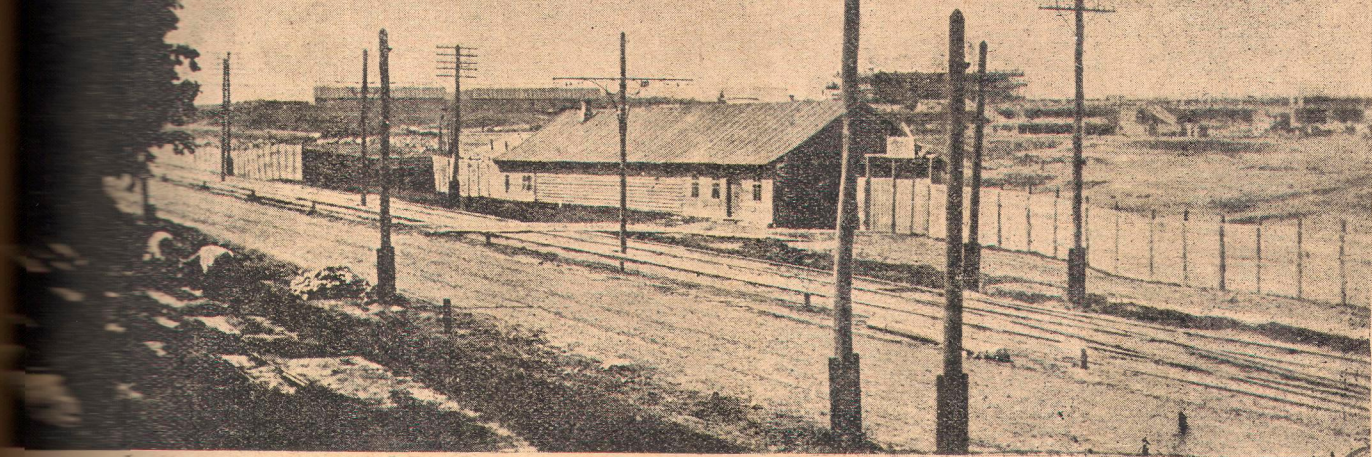

Лялицький палац. Головна зала

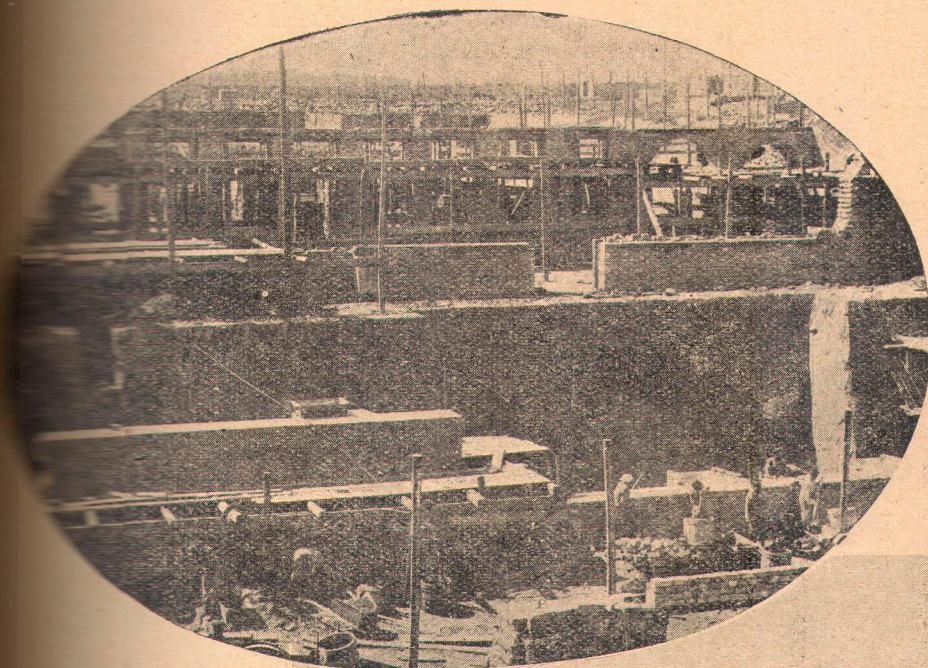

Лялицький палац. Зала-ротонда та частина плафону

Голівуд будується

Огороджене парканом місце поруч Пушкінського парку в Києві, де будується нова кіно-фабрика

Майже закінчили свою роботу славетні красилівські грабарі, що досвідчені заступи їхні не одну сотню сажнів важкої київської землі викидали на візки, щоб вирити під підвалини будинків кіно-фабрики ями й котловини. Тепер же на рівній і просторій площі метушаться мулярі, викладаючи з цеглини по цеглині двох і трьохповерхові мури корпусів.

Посередині площі — рівне, мов скатертина, місце. Чотирнадцять глибоких ям оточують його з двох боків. Інші-ж два боки оперезано канавою і шматки сірого граніту слухняно заповнюють її. Це кладуть фундамент павільйону.

В цьому павільйоні колись скупчуватиметься все життя фабрики.

Кияне вже й тепер жартують: „Мали одне диво — лавру Печерську, матимемо й друге — кіно-фабрику. Буде що приїзжим показувати!“

М. Буша

Один з корпусів нової кіно-фабрики в початковій стадії будови. В овалі — загальний вигляд робіт

СОРОК десятин за містом, на робітництві, поруч з великим парком. Їх однією від зовнішнього парку, перекопано й дерев'яним парками, забудовано на перших пірамідах, закрито купами і дощок, що протяглися

Засна кипить тут невпинно робота. І тепер вже половину року, що їх намічено протягом по-різнього сезону

ЗЕЛЕНА ПРИСТАНЬ

Нарис і фотографії Г. Раппепорта

ЗАРАЗ настав час, коли наша українська Херсонщина пропонує ринкові сезонні товари — садовину та овочі.

Капуста, баклажани, картопля, абрикоси й інш. привезені в човнах до зеленого базару, поки що складають асортимент цих товарів.

Особливо велика кількість човнів із садовиною й овочами пливе сюди з Алешок, Голої Пристані й Кахівки, де ґрунтові та кліматичні умови для садів і городів займають перше місце на півдні України.

Звичайно збирають отой врожай дівчата. Їх зовсім не видно в зеленій гушавині садків і лише пісні та різні виклики, що десь згори чути, нагадують про присутність тут людей.

— Ми не дамо себе ображати!—кажуть вони.— Працюємо по Кодексу!—і неначе в підтвердження сказаного „старша“ звернулася до наглядача з другої ділянки:

— А вам чого тут треба?

Збір абрикос у херсонських садках

Галуззя гнеться під вагою спілих абрикос

— А ну, геть звідси!—і сотні абрикос летять зацікавленого, що ганебно тікає в глибину під веселий регіт дівчат.

На городах добре влучають баклажанами.

Горе недосвідченому Дон-Жуанові!

Мій візник Ничипір у цьому добре переконався. Прийшов звідти увесь у плямах, забруднений баклажанами.

— На городах був, Ничипоре?

— Та хай їм біс з дівками!—вилаявся він місць відповіді, і бажаючи перемінити неприємну розмову швидко запитав:

— А чи немає у вас закурити?—Шумно в цей час по садках та городах Херсонщини, де в величезних

Сортовка абрикос

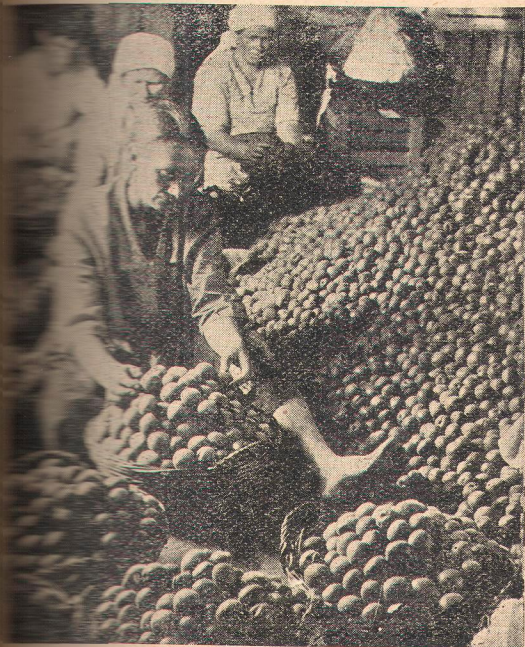
збирають садовину та овочі, човнами та берлинами спокійно тут Дніпро, що доставляє до найближчих ринків і до садівничого й городницького Херсона, звідкіля їх відправляють до найдаальших ринків нашого

Херсонська пристань у цей час заповнена овочами й садовиною і агенти фірм снують з ранку до ночі човнами та берлинами.

На превеликий жаль кооперативні товариства по скуповуванню садовини займають друге місце: в саду завжди можна побачити крамаря, що закупає ще навіть садовину.

Видозначається овоч, головним чином у Ленінград, Москву, Харків, кожного дня транспортом в 30 пасажирської швидкості.

Збирання цих продуктів, сушка й консервування буде робитись у недалекому майбутньому тут же на Херсонській консервній фабриці. Центральна затверджено кошториса для будівництва фабрики. Ріжні технічні операції, з фруктово-овочною кампанією, вантажну, транспортування й інше, здійснює Херсонська залізниця. Через залізницю вибір на зеленому базарі значно більший, бо поспівають груші, сливи, яблука, виноград, персики та дині.

— за херсонських городах копають картоплю. Нижче—городину й садовину звозять човнами по Дніпру на зелений базар. Ліворуч—сортують абрикоси. Праворуч—погрузка садовини в вагони для відправки на північ

ВРОЖАЙ

Нарис В. Шойхета

РАНИЙ ранок. Сонце недавно виплило з-за далекого обрію і великою приплескуватою кулею лягло на гроб, щоб зручніше розглянути далекі простори раніше, ніж вирушити в путь.

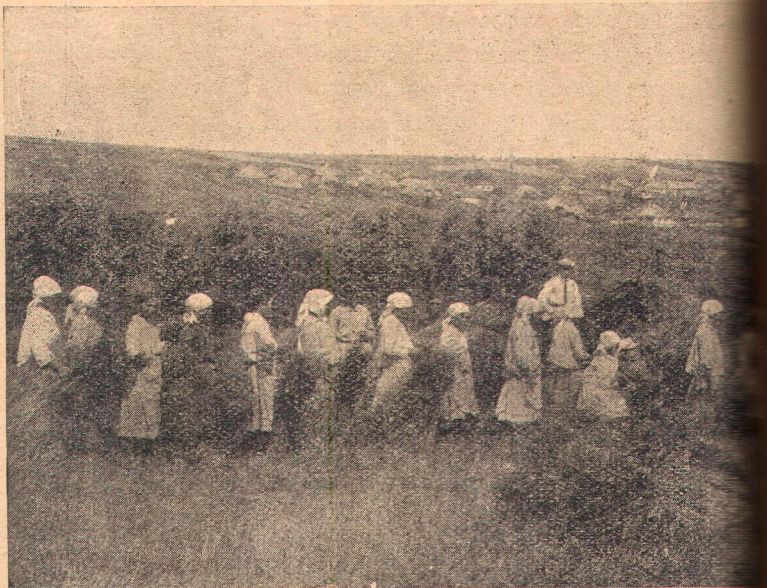
На безкраїх полях, що не вихли ще від нічної роси, між довгими рядами кіп, зеленими і янтарними озерами, хвилюються незжаті ще ділянки.

Селяне купками і поодинокі, згинаючи бронзові спини рівномірно розмахують косами, що відбивають сріблом, і повні колоски з глухим звуком падають на землю.

Жнива озимих наближаються до кінця і чекають уже на чергу ярів.

* * *

Коні дружнім галопом звертають на стежку, обсажену високими гіллястими осиками. Незначний поворот і перед очима, як на долоні відкривається величезний двір радгоспу імени т. Фрунзе.

Снопи складають у копи

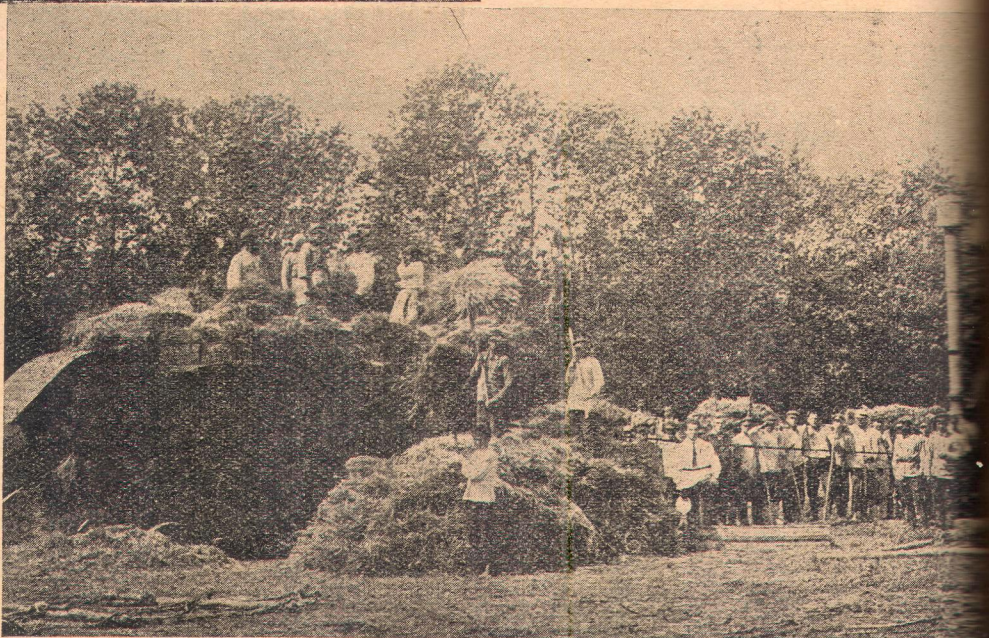

Жниварка в полі під час праці

Цей маєток до революції належав поміщикові Ковалевському. Господарство було напівзруйноване, запущене і всю увагу було скеровано на викачування великих коштів для потреб поміщика та його родини.

Нинішній радгосп ступнево обертається на великий господарсько-культурний і показовий центр для околиць селянства. Радгосп постачає селян високосортним чистим насінням, дає їм своїх расових жеребців і бугаїв для парування худоби і своїми агрикультурними порадами допомагає поліпшенню способів обробітку селянських полів.

В цім році при радгоспі відкрито молочну ферму. Внизу, в долині манячать червоні плями 123 корів, що пасуться тут на пасовиську.

Молотять зібраний хліб паровою молотаркою. Між молотаркою та локомотивом стоять робітники радгоспу ім. Фрунзе

Але ось стрілка годинника показує пастухи женуть корів до просторих корівників де 12 робітниць у білих хвартуках і чекають їх доїти.

А коли кінчається доїння корів, стрілка годинника наближається до 12 і вже хтось до великого дзвону, що висить посеред двора, вдаряє по міді дає знати, що прийшла перерва.

* * *

Сонце підійнялося до самої середини неба. В радгоспі і на сусідніх селянських полях в долині цілком завмирає життя. Робітники, гнувшись хто в холодку гіллястого дерева, хто в тіні вогнища, сидять на лавках, на возом, або під повіткою, апетитно хропуть. І коні, лїниво переступаючи з ноги на ногу, хають весь час хвостами намагаючись збити з себе слизу. На обрії, як зачаровані, стоять парові трактори.

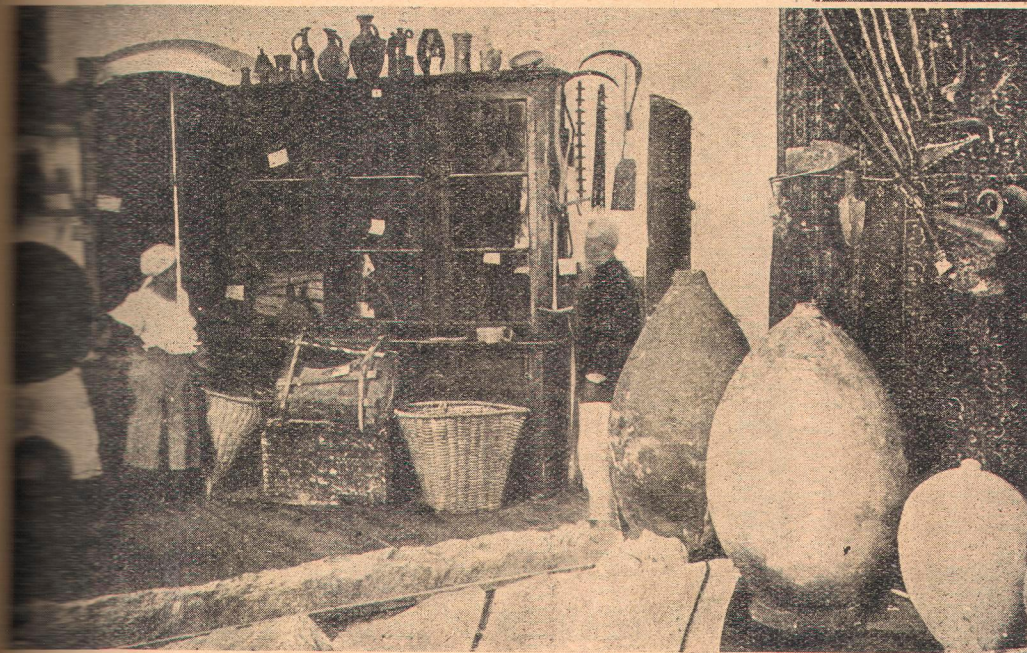
АРХЕОЛОГІЧНІ РОСКОПИ НА ЧОРНОМОР'І

ПІТАННЯ про археологічні розкопи на Чорномор'ї виникло давно, але більше, що сама місцевість досить багата на різні пам'ятки і старовини. Це підтверджується не тільки історичними джерелами, а й тими випадковими знахідками, що часто попадаються у мешканців Чорномор'я при побудові будинків, або ж обробітку полів. Такі знахідки припадає на Геленджицький район, та це й не випадково. З історичних документів, видно, що ще в 1883 році Геленджик був великою фортецею, опісля зруйнованою турками. Поблизу фортеці жили різні кавказькі народи, головним чином гірські народи, що мають свої окремі звичаї і що воюють майже все своє життя. Це дало деякий привід до переведення в околицях Геленджика археологічних розкопів. Це досить швидко дало результати. Крім різної зброї—сокир, мечів різних форм, сільсько-господарських знарядь, то що—було знайдено в Керченській щілині, недалеко від фортеці старовину черкеську гробницю з двома кістяками—чоловічим і жіночим, зброєю, похоронними глеками, різними оздобами тощо. На спеціальній комісії—цій гробниці коло 600 років. Крім того, в місцях при розкопах деяких могил знайдено кілька різних глечиків, вживаних у кавказьких гірних племен спеціально для поховальних процесів.

Знайдено при розкопах речі зібрано в Геленджицькому музеї історії, де для огляду публіки відкрито спеціальний історичний відділ, значно поповнений ще історичними речами, знайденими в музеї раніше. Є, наприклад, повне середньовічне озброєння кавказького і руського воїна-латника, наприклад, панцер, шолом, меч і т. д. Є також щит курдів, оббитий мідними кружалами, латинськими написами. Крім того, в районі Геленджика є дольмені, камінні столи. Це передісторичні надмогильні пам'ятники різних форм, понад 2 1/2 метрів заввишки, складені з 5 суцільних

Глечики горців, знайденої під час розкопок біля Геленджика

Історико-етнографічний відділ Геленджицького музею

величезних каменів, оздоблених в середині невігладливими оздобами. Зустрічаються дольмени досить рідко. У нас в СРСР вони є лише на Північному Кавказі, потім попадаються ще подекуди в Англії, Франції, Швеції та Індії. Описи й тлумачення про утворення та значіння дольменів—найрізноманітніші. Для детальнішого обслідування цієї місцевості є думка викликати з Москви спеціальну наукову комісію, бо в розпорядженні музею спеціаліста-археолога—немає.

Геленджицький музей існує всього лише 2 роки, але кількістю своїх експонатів він забирає останніми часами одне з перших місць на Чорномор'ї.

Лавр-Хутірний

* * *

В тумані день,
Зима на землю вечір...
Ой, де ж не ті у літку ясні дні—
Від них лиш слід. Пісні про їх утечу
Спадати в-осени доводиться мені.

А вже ось-ось, насуплено—ягою
Брудна зима з лахміттями снігів...
Та рани літа все таки я згою,
Дарма що степ давно вже одшумів.

В тумані день..

Похилені берези...
Ой, дивно ж як, що все у даль біжить.
Сьогодні ми накреслимо лиш тези,
А завтра—будем... жити.

ЯК вони працюють

Нарис. В. Ів.

Вони — це Анатолій Дуров та його четвероногі й пернаті. Тут у цирку, на манежі, в конюшні своє особливе своєрідне життя, свої звичаї, свої нрави.

Ковчег підібраний по признаку не пар, а здібностей.

І один керувник, що все підлягає йому.

Мешканці конюшні не тільки звірі та птиці — вони до того ще й добрі артисти.

Коли вогнями залито цирк і тисячі очей дивляться на арену, коли гамір, оплески та свист — тоді парадний вихід, тоді все добре, тоді все точно. Тоді свято — і через те нарядно.

Зовсім інакше в будні, коли не сяє електрика, не дивляться тисячі жадібних очей, коли на арені холодок і спокій... В манежі йде звичайна учоба. На арені капітан, суворий вчитель і ласкавий хазяїн.

Завзятість та ласка разом з приємним смаковим почуттям — головна пружина, основний метод роботи. Довгий батіг — це вказка, а не бич. Він накреслює смугу, по якій треба йти, — але від нього не болить нікому. Тварини не бояться батога, птиці охотно спускаються й сідають на пужално.

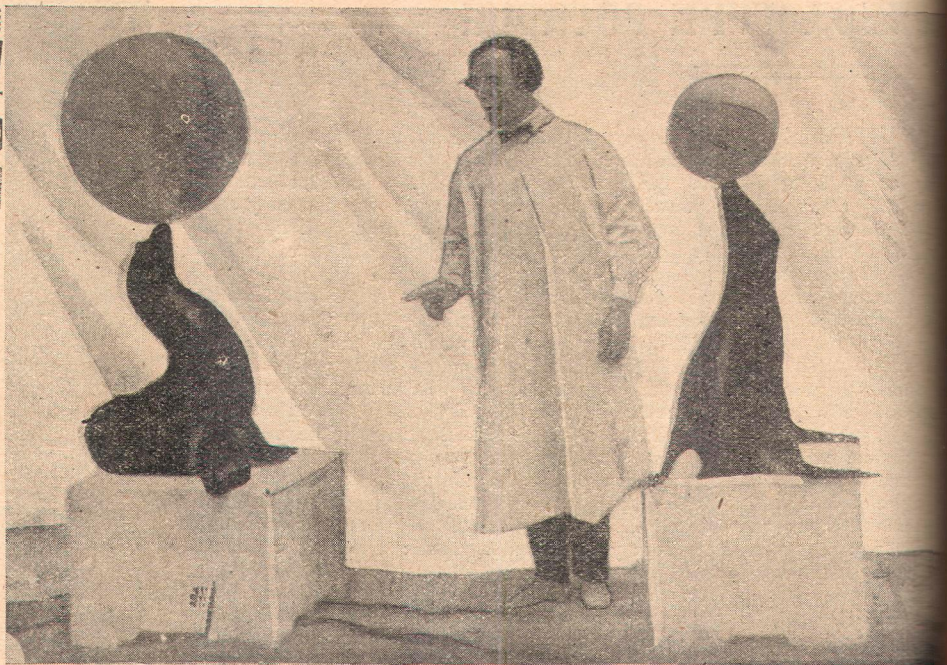
В манежі тихо. Тихо через те, що немає суєтливої публіки, що не чути окриків й не ріже повітря лосквіт батога.

Дресировка Анатолія Дурова основана виключно на смаковому заохочуванні.

Яке б легке не було завдання — коли його виконано, необхідна нагорода.

Четвероногі та пернаті до цього звикали й виконують складні трюки — певні, що дістануть щось смашне після цього.

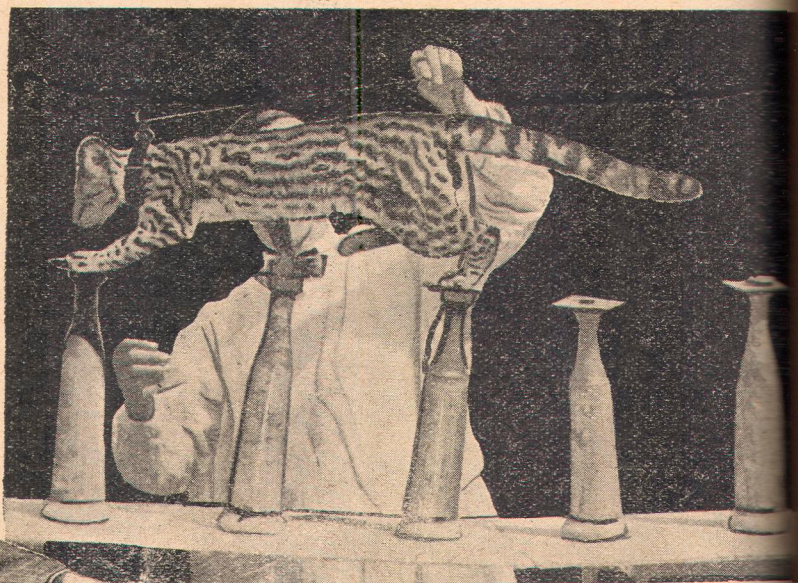
Ніяке „вольове“ примушування не може заставити тварину з такою охотою проробляти головоломні сальто-мортале. „Вольове“ — це система кари, бича, скажених окриків, муштровки голодом.

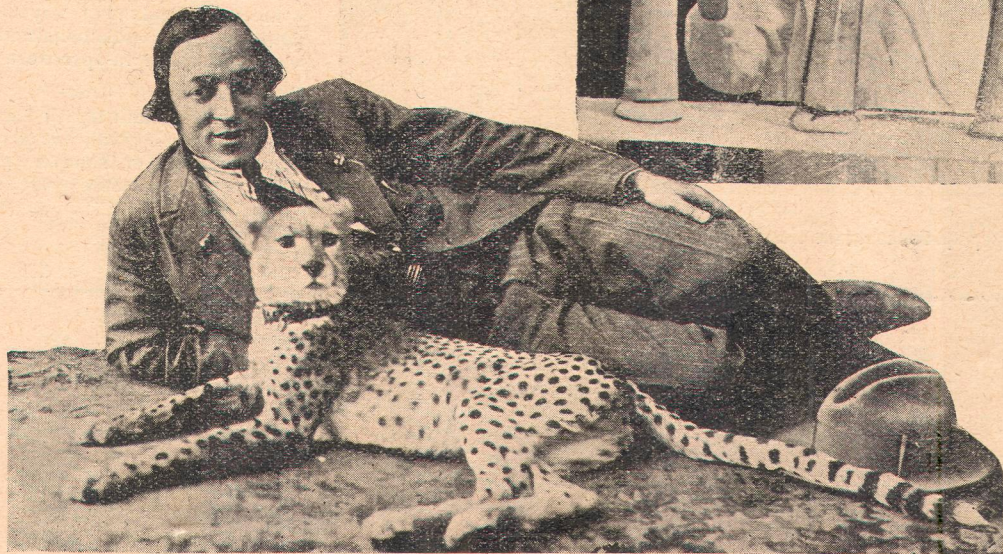
Морські львиці жонглюють м'ячами

Ця система хоч і дає свої наслідки, але значно слабші ефектом.

Тварини дуже довго пам'ятають зло і з ними важко працювати після зробленої їм прикрости.

Оцелот — дика хижа кішка, гарний есквілібрист

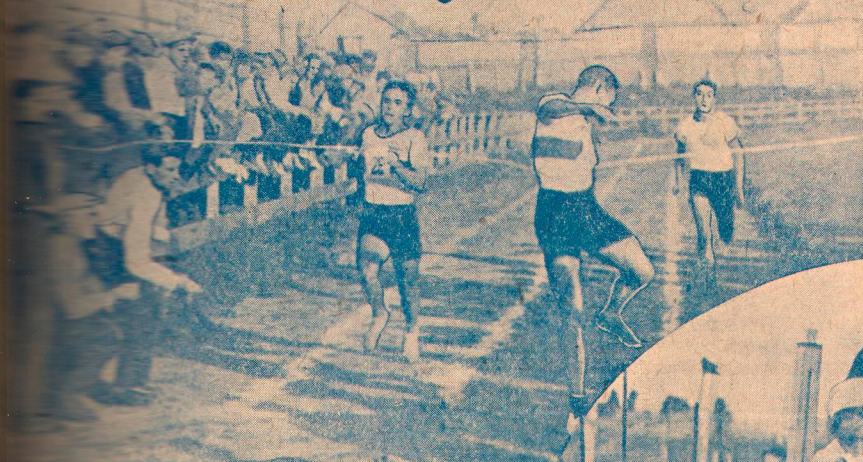

Анатолій Дуров зі своїм леопардом

Навіть не тільки люблять розум, що прагне до раціоналізаторських методів, застосовуючи знаходити до тварин шляхом доброти ласки.

Морські львиці — люблять. Ан. Дурова Вера та Люба — звичайно понятливі й дуже жонглери. В них природні нахилі до балансування, вони терпляче й уперто тренуються в підкиданні м'ячів, б'ють в барабан, плескають плавниками.

Харківська Спартакіада

Бігці доходять до фінішу

Нарис С. Павлова

ЧЕТВЕРТИЙ рік підряд влаштовується в Харкові Окружна Спартакіада, але вона не проходила з таким успіхом, як цього році. Велике представництво від районів, більше число учасників, великі технічні досягнення і врешті добре проведена організація змагань вигідно відрізняють IV Спартакіаду від попередніх.

Найпопулярнішими видами спорту було проведено

Програми була легка атлетика. Тут учасники показали добру підготовку і кращу ніж в минулі роки техніку.

Найкращий доказ тому—13 нових рекордів встановлено в 14 харківських. Особливо успішно виступили фізкультурники металісти, робітос, радторгслужбовці.

Виступивших змаганнях між районами—найуспішніше виступили металістські залізничники, що зайняли перше місце.

Спортивний розигриш, що раніш його було проведено між районами—виявив 4 кращих районних команди, що виступили на Спартакіаді в Харкові. Суперачатись про перше місце виступили Дергачі, Вовчанськ, Водолага та Ахтирка. Вовчанськ переміг у Водолуги 6:0, а Дергачі в Ахтирки 3:0. Найкращим змаганням довелося прикласти Дергачам, щоб виграти у

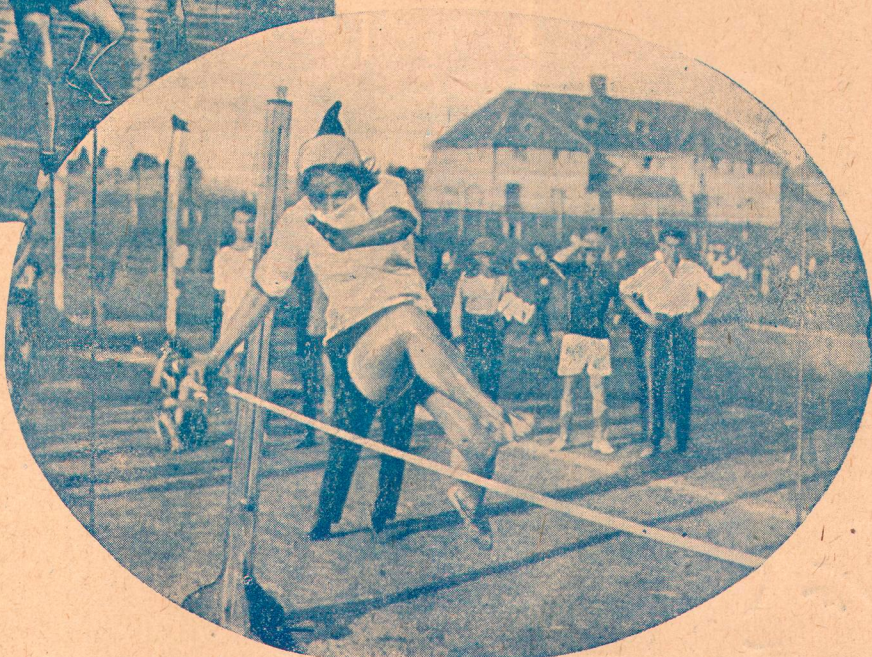
Змаганням собі нагороди. Ан. Дуров підчас репетицій був дуже нервовий і флегматичний. Мова його—шепіт, рухи повільні, він був дуже спокійний. Так треба. На арені нема місця для нервів, вони тільки досади.

На знаменитого Анатолія Дурова розпочав роботу майже нічим. Зараз у нього—цілий звіринець, зараз він—«артистів» велика.

Десять років упертої праці дали свої наслідки. І було б дуже цікаво сказати, що тільки смаковим заохочуванням вдалося змусити його.

Важко—це лише один зі способів впливу. Найголовніше—це вплив на життя тварин, вивчення їхніх властивостей і застосування природного інстинкту.

Саме не можна зробити розумною. І коли вона приходить на арену заклопотано підходить до змотаного килима й починає його, то це тільки через те, що шляхом довгої возні

Фізкультурниця плигає з місця через штангу

тенісисти столиці—Глауберман, Кулікова, Тоторно. В велосипедних перегонках брали участь тільки харківці. Найбільш вдало виступили Ткачук та Сластін.

Окружна Спартакіада закінчилась виявивши великі організаційні та технічні досягнення.

Тепер на черзі Всеукраїнський іспит—Всеукраїнська Спартакіада 1927 р.

На ній стане відомим найкраща округа.

Хто буде переможцем—взнаємо через два тижні.

Йї дано зрозуміти що, деє там у килимі лежить хліб. Морські львиці більш за все люблять підкидати м'ячі, всякі другі маніпуляції вони проробляють з меншою охотою.

Малпи—природні балансери й пустотники, ходять по канату, бавляться за столом, скидають з нього всі речі, дзвонять у дзвіночок, кланяються, чомно махаючи капелюхом. А пливати їм дертись на щось—це перше й найприємніше діло.

Собаки мають пристрасть ходити на двох лапках і маніру схильність до пишних убрань.

Все це уважно вивчається. Дресировка ведеться в дусі максимального використання природних здібностей тварин. І коли до цього додати довір'я вчителя, певність за нагороду, спокій за свій шунок, то стане ясным, чому звірі та птиці не тільки коряться вчителю, але й дружно живуть між собою.

Ітак—кішка з мишами, лисиця з півником та собачкою, леопард і дикий енот з чоловіком.

В. Ів.

КОНКУРС

ЖУРНАЛА

„ВСЕСВІТ“ НА ОПОВІДАННЯ

Для зміцнення зв'язку з читачами і для допомоги створенню оповідання журнального типу, редакція журналу „Всесвіт“ оголошує конкурс на краще журнальне оповідання.

Умови конкурсу такі: 1) Письменники мусять надіслати свої твори не пізніше 1 жовтня 1927 р. На оповіданнях ставити напис „На конкурс“, підписувати девізом, а прізвище подавати в закритому конверті.

Розмір оповідання $1\frac{1}{3}$ — $1\frac{1}{2}$ друкованого аркуша. Оповідання повинні бути передруковані на машинці, або чисто переписані на однім боці аркуша. Темою до оповідання можна брати нашу сучасність і минулину, а також і фантастику, аби зміст відповідав сучасним ідеологічним вимогам.

2) Приймаються оповідання тільки написані українською мовою.

3) Конкурс провадиться так: Редакція одбирає зирсланих на конкурс оповідань найкращі. Друкуються вони в порядку під номером, а потім, коли перейдуть через

журнал усі, читачам розсилається листівка, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання.

4) За всі видруковані оповідання автори одержують по 50 крб. гонорару.

5) Премії встановлено такі: Перша—250 крб., друга—125 і третя—75 крб.

6) Прізвища всіх авторів, що брали участь у конкурсі й чий оповідання було видруковано під №№, після скінчення конкурсу буде оголошено.

7) Твори авторів, чий творів не буде ухвалено на конкурс, але їх можна видрукувати у „Всесвіті“, можуть бути видруковані на загальних умовах за згодою авторів. Оповідання, не використані в журналі, буде знищено.

8) Прислані після 1 жовтня 1927 року оповідання перейдуть у портфель редакції в звичайному порядку, а в конкурсі участі не братимуть.

ЖЕНЩИНЫ, ХОЗЯЙКИ! МАТЕРИ, КУСТАРКИ!

СПЕШИТЕ ПОДПИСАТЬСЯ
на ВТОРОЕ ПОЛУГОДИЕ 1927 года
на ежемесячный домашне-хозяйственный
богато-иллюстрированный и модный

„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“

В каждом номере прилагаются выкройки и контурные листы.
УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“ на 6 мес.—5 р. 50 к., на 3 мес.—3 руб.
„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“ с приложением „КУЛИНАРНОЙ КНИГИ“ на 6 мес.—6 р. 30 к., на 3 мес.—3 р. 80 к.

Полугодовые подписчики получают, кроме того, БЕСПЛАТНУЮ ПРЕМИЮ: 10 книжек „БИБЛИОТЕКИ ОГОНЕК“.

Переводы адресовать: МОСКВА 9, Тверской бульвар 26.

АКЦ. ИЗДАТ. О-ВУ „ОГОНЕК“.

Подписка принимается также во всех почтовых учреждениях СССР.

ИЗБАВИТЬСЯ!!

НАВСЕГДА

от мозолей, бородавок
и пота

МОМЕНТАЛЬНО

от крыс, мышей, клопов,
тараканов и др. паразитов

может каждый только „Продуктами Л. ГЛИКА“
№ 2. „ЭКСОЛЬ“ уничтожает мозоли и бородавки с
корнем и безвозвратно Р. 2—к.

№ 2. 4 „JAVOL“—радик. средство от пота Р. 190 к.

№ 2. 1 „КЛОПИН“—уничтожает клопов
в 15 мин. Р. 175 к.

„КЛОПИН“—тройной размер Р. 350 к.

№ 2. 6 „Тараканон“—истребляет тараканов
в сутки Р. 2—к.

№ 2. 5 „ТАРАКАНОН“ двойной размер Р. 3—к.

№ 2. 5 „КРЫСОМОР“—радикально истребляет
крыс и мышей Р. 250 к.

№ 2. 7 „АНТИПАРАЗИТ“—идеал. средство
от вшей и блох Р. 150 к.

Цены указаны с упаковкой и пересылкой. Качество продукции гарантировано.

Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости.

АДРЕС: Москва, Мясницкая, Кривоколонный пер. И. Е. ТОЛЬЦ.

ВЫШЛА В СЕТ
И ПОСТУПИЛА В ПРОДАЖУ

КУЛИНАРНАЯ

КНИГА

„НАША КУХНЯ“

Составлена применительно к
временным условиям по новейшим
данным в области питания К. С. М.
КОНИ и А. Е. ГРЕЙБ под редакцией
Е. М. ШВЕЦОВОЙ.

С ПРИЛОЖЕНИЕМ ТАБЛИЦ:

- 1) Состав пищевых продуктов
- 2) Важнейшие свойства овощей и фруктов
- 3) Сортировка мясной туши (с 3 схемами)

СВЫШЕ 500 РЕЦЕПТОВ КУШАНИЙ,
НАПИТКОВ, ЗАГОТОВОК И ПРИГОТОВЛЕНИЙ

Цена 1 руб. 50 коп.

Высылается также наложенным платежом

ТРЕБОВАНИЯ АДРЕСОВАТЬ:

Москва 9, Тверской бульвар 26

Акц. Изд. О-ву „ОГОНЕК“